

Hayatın İçinde

KADIN

KADEM
YAYINLARI

Hayatın İçinde

KADIN

KADEM
YAYINLARI

KADEM Yayınları adına
İmtiyaz Sahibi:
Doç. Dr. Saliha Okur Gümrükçüoğlu

Özgün Adı:
Hayatın İçinde Kadın

Derleyen:
Rabia Albayrak

Editör:
Ruhan Umut

Grafik Tasarım ve Uygulama:
Abe Medya Yayıncılık Ltd. Şti.

Kapak:
Ali Bekel

Baskı:
Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş.
Matbaa Sertifika No: 46403

ISBN: 978-625-98835-4-0

1. Baskı: Mayıs 2024

İletişim Adresleri
Genel Merkez
Küçük Çamlıca Mah. Kısıklı Cad.
No: 112/A, Üsküdar/İstanbul
Tel: +90 (216) 325 03 07 - Fax: +90 (216) 325 03 09
info@kadem.org.tr | www.kadem.org.tr

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER

DÜNYANIN EN BASİT YARIŞMASI.....	08
TEPSİ	12
HERKÜL.....	17
HAMAL.....	21
MAVİ ARABA.....	26
PAMUK PRENSES.....	32
BAZI HAYATLAR	37
KURDELE VE FİYONK	40
KOVAN HAVASI	45
YOKUM BEN	49

VİTES SULTAN	54
GÜLENDAM.....	59
İKİ PARÇA	63
TÜTÜN VAKTİ.....	67
YALNIZLIK	71
PARADOKS.....	77
KIRGIZ EBE-BACI AYRANI	80
ŞEMSİYE	85
KONUŞMAK İÇİNİYİ BİR GÜN	89
KUŞ YUVASI	92

ÖNSÖZ

ÖNSÖZ

KADEM olarak, 11 yıldır kadının onuru ile yaşayacağı, her türlü hak, imkân ve fırsatlardan eşit yararlanacağı, güvenli bir toplum ve adaletli bir gelecek inşa etmek amacıyla çalışıyoruz. «Varoluşta eşitlik, sorumlulukta adalet» ilkesini kendimize rehber edinerek, kadın hakları mücadelemizi eğitimler, akademik çalışmalar, ulusal ve uluslararası etkinlikler, projeler ve kampanyalarla destekliyoruz.

Bununla birlikte sözümüzü sanatın gücünü kullanarak söylemek, sesimizi daha geniş kitlelere ulaştırmak istiyoruz. Çünkü sanatın, değdiği her yeri güzelleştiren, iyileştiren, hiçbir bireyi ve kültürü ayırtırmadan konuşan, evrensel bir dil olduğunu biliyoruz. Ve bizler, bu zengin dil sayesinde kadını, insanı ve dünyayı daha doğru anlama imkânı buluyoruz.

Kadın-Sanat ilişkisini güçlendirmek, aynı zamanda kadının dünyasına sanatın ufkumuzu genişleten penceresinden bakmak amacıyla, 2020 yılında KADEM Sanat'ı faaliyete geçirdik. Bu dijital platform aracılığıyla fotoğraf, resim, kısa film, senaryo ve öykü dallarında pek çok yarışma düzenledik. Hayatın İçinden Kadın, Aile ve Baba, Şehir ve Kadın, Toprak ve Kadın, Göç ve Kadın

temalı yarışmalarla, nitelikli ve geniş bir sanat arşivi oluşturmaya başladık. 28 Şubat'ın toplumun hafızasında bıraktığı derin izlere ayna tutmak adına "Böyle Daha Güzelsin" sergisini düzenledik. Beyoğlu Kültür Yolu Festivalinde "Gölge/Shade" video art projemizle yer aldık.

Son olarak 2023'te düzenlediğimiz "Hayatın İçinde Kadın" temalı öykü yarışmasında, farklı kadın hikâyelerinin peşine düştük. Hayatın içindeki kadını, öykücülerin gözünden ve daha yakından görmek istedik. Yarışmaya gönderilen 600'ün üzerinde kadın hikâyesini heyecanla okuduk ve aralarından en etkileyici olanları seçtik. İlk 20'ye giren eserleri bu kitapta bir araya getirerek sizlerin beğenisine sunmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Yazdıkları kadın hikâyeleriyle ufkumuzu açan kıymetli hikâyecilere, değerli jürimize ve eserin hazırlanmasında emeği geçen tüm arkadaşlarıma şükranlarımı sunuyorum.

Doç. Dr. Saliha Okur Gümrükçüoğlu
KADEM Yönetim Kurulu Başkanı

DÜNYANIN EN BASİT YARIŞMASI

MERVE KOCAMAN

“Evet sayın seyirciler bu yıl yedincisini düzenlediğimiz ‘Dünyanın En Basit Yarışması’na hepimiz hoş geldiniz! Tam şu an sizler tribünleri böyle tıka basa doldurmuşken, yarışmacılarımız hazırlıklarını sürdürüyorlar. Yarışmamız yaklaşık on dakika içinde başlayacaktır. Herkese şimdiden keyifli seyirler diliyoruz.”

“On dakika” diye tekrar etti içinden. Kalbi çok hızlı atıyordu. Oldukça basit bu yarışma onu neden bu kadar heyecanlandırıyordu ki? Her yıl koşulan parkur sadece 250 metre uzunluğundaydı ve herhangi bir engel yoktu. Hem bu yarışma için aylardır çalışıyordu. Kesinlikle birinci olacaktı. Aksi söz konusu bile değildi. Atkuyruğu yaptığı saçlarına baktı aynadan. Topuz mu yapmalıydı? Yok yok, böyle iyiydi. Biraz sonra yarışmacıların yerlerine geçmesi gerektiğini söyleyen anonsu duyunca karnına bir ağrı saplandı. Terleyen ellerini hızlıca taytına sildi... “Ayaklarım titremesin yeter.” diye düşündü “Ayaklarım titremesin bana yeter.”

Yerini aldı. Hemen yanındaki yarışmacılara göz attı. Hepsinin saçlarını atkuyruğu yaptığını görünce rahatladı. Saç modelini herkesten farklı yapsa oldukça rahatsız hissederdi. Derin bir nefesle pozisyon aldı. İki kural vardı. Bunları kendine hatırlattı. “Önüne bak ve kimseyle konuşma!” Evet. Sadece önüne bakmalıydı. Yarışma sırasında diğer yarışmacılara bakmak, konuşmak yasaktı. Bakışlarını parkurda gezdirdi. Çok kısa ve engelsiz. Tek yapması gereken ilk bitiren olmaktı. Bunu yapabiliirdi.

Yarışmanın başladığını ilan eden tabancanın sesiyle ilk adımını attı. Fakat adım atmak neden bu kadar zordu? Tüm gücünü ayaklarına vermeye çalışıyor ve sadece bitiş çizgisine ulaşmayı hedefliyordu. Ama büyük bir yükü taşıyor gibi, ayağını diğerinin önüne getiremiyor, aksine hep geri çekiliyordu. Tıpkı

kendi gibi yerinde sayan, hemen yanında varlığını hissettiği yarışmacıya sormak, “Neden ilerleyemiyoruz?” demek istiyordu. Fakat konuşması yasaktı. Yeniden gücünü toplamaya odaklandı. Daha sert adımlar atması gerekiyordu. Zordu. “Buna nasıl basit bir yarışma diyorlar?” diye düşündü. Hiç zorlanmadığı kadar zorlanıyordu. Sırtı yanıyor, beli ikiye ayrılıyor gibi hissediyordu. Üstelik bunun sebebine dair hiçbir fikri yoktu. Sorunun sadece kendinde olmadığından emindi, aksi halde diğer yarışmacılar çoktan bitiş çizgisine varmış olurdu.

Seyircilerin sesleri duyuluyordu. Boğazları yırtılırcasına bağıryorlardı. Ne diyorlardı? Sesler birbirine karışıyordu. Parkura en yakın koltuklara baktı. Yapılı bir adamın yanındaki arkadaşıyla konuştuğunu gördü, onun ağzına ve sesine odaklandı. “Ne var bunda?” diyordu adam “Adı gibi, dünyanın en basit oyunu işte. Başlayalı on beş dakika oldu hala başlangıç çizgisine çok yakınlar. Bu kadar beceriksizlik olamaz. Ben olsaydım beş saniyede bitirirdim şu parkuru. Kadınlara böyle bir fırsat veriliyor, hiçbiri de değerlendiremiyor. Ne yazık!” Adamın söyledikleri içinde büyük bir öfke doğurdu. Canı yanıyor yine de koşmayı -veya koşmaya çalışmayı- hiç bırakmıyordu. Buna rağmen karşılaştığı şey küçümseme miydi? Hem, bu işte bir gariplik olduğunun farkında değiller miydi? Neticede, bir yarışmada kimse bu kadar yavaş koşmazdı. Neden hiçbiri “Ne oluyor?” diye sormuyor, bunun yerine küçümseyici bir ifadeyle izliyorlardı?

Düşüncelerini bir çığlık böldü. O kadar güçlü bir çığlık ki bu, gücü kesilmişti. Neredeyse koşmayı tamamen bırakacaktı. Öyle hissediyordu ki çabalamayı bir an bıraksa başlangıç çizgisine geri dönecek, sadece iki adım gözükken fakat aşmak için tüm gücünü kullandığı mesafe sıfırlanacaktı. Tüm emeği boşa gidecekti. Bu yüzden, içindeki korkuya rağmen koşmaya devam etti. Seyircilere baktı. Hepsi çığlığın geldiği yeri izliyor, bir şeyler fısıldaşıyorlardı. Stadyuma büyük bir sessizlik hâkim olmuştu. Arkasında ne olduğunu deli gibi merak

ediyor fakat kuralları çiğnemek istemiyordu. Seyircilerin yüz ifadelerini inceledi. Tüylerini ürperten bu ses, seyirciler tarafından ayıplanarak mı izleniyordu? Düşünmeyi bırakmaya çalıştı. Artık sırtını hissetmiyordu bile. Acıdan uyuşmuş uzuvlarında sadece biraz karıncalanma vardı. Devam etmeye çalışıyordu. Bitiş çizgisinin artık o kadar da uzakta olmadığını fark ediyordu. Pes etmemekte kararlıydı. Sık sık derin nefesler alıyor bir ayağını diğerinin önüne atıyordu. Aniden beline giren şiddetli bir ağrıya az önceki gibi bir çığlık atacak oldu. Eliyle ağzını kapattı. Duramazdı. Durduğu an geri çekileceğini hissediyordu. Şimdi, bitiş bu kadar yakinken başlangıç çizgisine dönmek, saatlerdir çektiği acıyı da boşuna çektiği anlamına gelecekti. Gözleri dolmuştu fakat yine de bir adım attı. Bir adım daha... Bitiş çizgisi uzansa dokunacağı kadar yakındı. "Her şeyimi verdim." dedi içinden. Hissettiği bu şiddetli acı, kahkahalarla gülen seyircilere nefretle bakmasına neden olsa da "Bilmiyorlar!" diyordu. "Neden çığlık atmak isteyecek kadar acı çektiğimizi bilmiyor, anlamıyorlar. Onlar sadece bir koşu yarışması izliyor. 250 metrelik bir koşu yarışması."

Bir adım daha. Şimdi gerçekten sadece bir adım daha. Yaklaşık yarım saat önce döktüğü gözyaşları yanağını ve boynunu kaşındırıyordu. Acı hala şiddetliydi ama kaşıntıyı da görmezden gelemiyordu. "Yine de..." diyordu "Bir adım daha." Sonunda bitiş çizgisini geçip kendini yere bıraktı. Yarış başladığından beri çektiği acı hafif bir ağrıya dönüşmüştü şimdi. Tribünden alkış ve çığlık sesleri geliyordu. "Ben kazandım!" dedi. "Birinciyim."

"Tebrikler..." diyerek yanına gelen kadına baktı. Zor da olsa elini sıkmak için ayağa kalktı ve o an bir şey fark etti! Esnek bir halatla, belinden başlangıç çizgisindeki direğe bağlanmıştı. "Ben" dedi şaşkınlıkla "Bununla mı koştum?"

"Evet." dedi az önce onu tebrik eden kadın.

"Koşmayı zorlaştıran ve acı veren şey bu muydu?"

"Evet. Tebrikler, bu yılki yarışmada ilk ve teksin. Senin dışında kimse bırak bitiş çizgisini geçmeyi, çizgiye yaklaşamadı bile."

"Böyle bir zorlukla yarışacağımızın bize önceden söylenmesi gerekmez miydi?"

"Ah hayır!" dedi kadın ufak bir kahkaha atarak, "Bu yarışmamızın bir sürprizi. Hem ne zorluğu yahu, unuttun galiba bu dünyanın en basit yarışması."

Hayretle kadına bakıyordu. "Peki." dedi sesinin sakin çıkmasına çaba göstererek "Seyirciler belimize bağlı halatı görebiliyorlar mıydı?"

"Elbette! Yani görünmez halat gibi bir şeyimiz yok." Yine kendi söylediği şeye büyük bir kahkaha attı kadın.

"Gördükleri halde alay ediyorlardı yani?"

"Yani, çok yavaş koşuyordunuz. Parkur da kısaydı ama yarışma neredeyse iki saat falan sürdü. Neyse, neyse. Sonuçta kazandın. İşte ödülün; seneye seyirci olabilirsin!"

"Ödül bu mu?"

"Evet! Harika değil mi?"

"Buradaki tüm seyirciler, kazananlar mı?"

"Ah, hayır tabii ki! Onlar zaten her zaman seyirciydi. Ödülün tadını çıkar, seneye görüşürüz!"

Gözlerini tribünde gezdirdi, tek tek, tüm koltuklarda. Sadece altı kadın gördü. Kahkahalarla gülenler arasında, ruhsuzca yarışmacıları izleyen altı kadın.

TEPSİ

İBRAHİM TEKPINAR

Dünyanın sırtına yeni binmiş şu çocuğun paytak paytak yürüyüşü için köstek kesmeye eski şantiyenin oraya gidiyoruz. Kalabalığız. Memur emeklisi baba, ergenliğinde cümle âlemi bezdiren Muammer, ismi ölmüş anneyle aynı olan üvey anne, gelinler ve kösteği kesilen torun. Çocuğun her iki ayak başparmağına ip bağlayıp makasla kestiler ve kovalamaya başladılar. Düştü. Kalkmasını beklediler. Kalkar kalkmaz yine kovaladılar. Turu bitirince lokumlar dağıtıldı. Kahkahalar atıldı. Yanaklar lokumla doldu. Herkesin içinde sevinç. Yanağım yok. Ağzım da dolu değil. Sevinçli miyim? Değilim. Çünkü unutulup bir kenara atılmışım. Hatta üstüme çiçek saksıları koymuşlardı. Altlarında ezildikçe ezilmişim. Saksılardan sızan su sebebiyle küflenmem de cabası. Küflendikçe, hasta yatağında ölümü bekler gibi yavaş yavaş öldüm. Madem ölümü hatmedecek kadar zamanım var, başıma gelenleri yazmalıyım. Tıpkı şikâyetname gibi olmalı. Önce “Hin bakışlı kadından şikâyetçiyim!” demeliyim. Sonra da kendimi tanıtmalıyım. Onca nebat ve eşya içinde Allah beni nereden tanısın? İnsanlardan fırsat mı kalır? En başından başlamalıyım.

Annem yeryüzüne çivi gibi çakılmış bir dağ ki dağlar köylerin, köyler kasabaların annesidir. Beni annemin karnını deşip çıkardılar. Ağlamak istedim. Çünkü doğmak için ağlamak gerekirmiş. Sadece annemden ayrıldığım için üzülmüş de olabilirim. Bilmiyorum. Bir ustanın ellerinde yoğruldu. Kendisi babam da sayılır. Yoğurdu, dövdü. Dövdükçe elim, kolum belirdi. Yüzüm ortaya çıktı. Karnımda mesela, tam ortasında bir yıldız vardı. Yanlarda

çepeçevre narçiçeği deseni. Kollarımda çubuklar. Kalayladı ustam. Sihirbaz gibi, eline bir bez aldı, içime sürdükçe buharlar yükseldi. Yükseldikçe beyazladım. Dışım aynı. İnsanların da öyledir. Dışları aynıysa da içleri farklı. Babam mesela, o mahir ellerin sahibi. Dolmuşta görseniz sıradan bir insan zannedersiniz. Değil! Elindeki çatlaklardan, kalay koklamaktan nefesinin çıkmamasına kadar kimseler bilmez; akşamları hayatlı¹ evin bahçesinde gazeller okuduğunu, Ustası Kazancı Bedih'e özendiğini...

Babam işte beni aldı yoğurdu. Kenara koydu. “Kızım sen şurada dur.” dedi. Oysa kız mıyım? Belki erkeğim. Yeryüzünde tüm canlıların cinsiyeti var. Benim de var. Ağacın, taşın, kuşun herkesin cinsiyeti var. Ağacın dişisi meyve verir. Erkeği vermez. Kuşun dişisinin gerdanında renkli tüyler olur. Taşın dişisini işlemek kolay. Erkeği çatlar durur. Duvar olur. Benim de naif oluşumdan tanımış olmalı. Bitince cümle âlem görsün diye kapı önüne bıraktı.

Sokağa ilk kez çıktım. İçerisi karanlık. Her taraf kalay kaynatmak için kullanılan kömürden kapkara. Kapı önünde Hüseyniye Çarşısı'nı izledim. Yan yana dizilmiş küçücük dükkânlar. Kapı eşiklerinde ustaların ellerinde çekiç. Bir türküyü söylüyorlar. Tak, tuk. Tak, tuk. Vurdukça bakır levhalara can geliyor. Kimi saat oluyor. Kimi gelinlik kızlara tava, kimi ibrik, tabak, sini, tepsî. Tepsiler de büyük, küçük ve orta boy olarak ayrılıyor. Tepsî kavmi bizimkiler. Onlar ki insanla en çok muhatap olanlar. Zamanla onlara benzemeye başlarız. Üzülürüz. Ağlarız. Yeri gelir ölürüz. Ölmekten insanlar gibi çok korkarız. Ölüncü ne olur bilmiyorum. Cehennem? Belki. Bizimkiler kalabalıktır. Sayısını bilmem. Herkesin bir adı var. Benimse adım bile yok henüz. Sonradan ‘İncir’ olacak. Ama şimdilik yok. Senelerden yetmiş üç. Daha İncir olmadım. Kapı önündeyken orta boylu, şapkalı, sakalları bembeyaz, saçları örülü biri geldi. Baktı bana, utandım. Ustam geleni

¹ Avlu, taşlık, antre.

gördü. Adam selam verdi. “Satılık mı bu bakır tepsi?” deyip beni işaret etti.

Ustamsa “Kızıma yaptım.” dedi. Oysa kızı yok. Hatta çocuğu bile yok. O yüzden adı ‘Körocak’a çıkmış. Hüznü, kederi de ondan. Adam Alman marka tütün tabakasını uzattı. Sardılar. Çay söyleyip içtiler. O sırada adamın kulağına “Beni al, şen ve kalabalık sofralar için sizlere dua ederim.” dedim. Duydu mu? Nadiren duyarlar ama ben yine de kulağına fısıldadım. Babam duyarsa kızar. Son kez sordu adam beni. Babam ihtiyarı kırmak istemedi. Yüz yirmi beş liraya anlaştılar. Titreyen ellerini ceplerine sokup paraları ustamın eline tutuşturdu. Elimden tutunca ustama, babama baktım. Ağlamak istedim. Çünkü ayrılık, kökünden koparılmak gibi. Hüseyiniye Çarşısı’na tekrar baktım. Okullar kapanmış; tatilde babalarının yanında çirak olarak çalışan çocuklar artmış. İbo, Sarı, Cansuf hepsine veda ettim. Duymadılar bile. Çarşıda çocukların seslerini işitince seviniyorum. Ölüm uzakmış gibi geliyor. İlk kez çarşıdan çıktım. Neccar Pazarı, Kavafhane, Debbağhane ve en güzeli de kuşçularıyla meşhur Kumlu Hayat Hanı... Hepsini gördüm. Köy postasına varmak için hal pazarına geldik. Şehre ancak cumaları gelen köylülerin eve dönüş vakti. Telaş ve tembih dolu. Tuz al, yağ al, gelirken çocuklara şeker al. Sonunda dolmuşa bindik. En arkadaydım. Bagajdan yolu izledim. Surlarla ayrılmış küçük tarlaların içinden geçtik. Köy, içinde okulu ve sağlık ocağı olan küçük bir nahiye. İhtiyarın oğlu evleniyor. İsmi Eyyüp. Çeyiz niyetine almışlar beni. Düğün oldu. Gelin geldi. Üstünde beyaz bir kaftan. At üstünde. Kaynana ve kayınbaba kapıda. Damat karşıdan göründü. İndiler, eller öpüldü. Bana ‘İncir’ deyip isim takan işte o kadın: Perişan. Kıtlik zamanı doğmuş; babası ismini Perişan koymuş. Arkadaş olduk, dost olduk, çocuğu yoktu anne kız olduk. Çocukları doğunca en çok ben sevindim. Küçük Elif doğdu. Eve şenlik geldi. Elif, ismi gibi ipinceydi. “Keşke benim de adım Elif olsaydı.” dedim. Ağlamasını sevmiyordum. Hatta önceleri kedi sesi sanıyordum.

Gecenin bir yarısı etrafı kolaçan ediyordum ama kedi yok. Kedi yok, dolap boş. Masraflar artınca baba başka kapılar peşine düştü. Devlet kapısında memur olmaya niyet etti. Postacı oldu. Daha doğrusu dağıtımçı. Bursa’ya taşınacağız dediler. Bursa neresiyse? Kamyon kasasında uzun bir yolculuğa çıktık. Sonunda yerleştik. Postacılık başladı. Köy köy asker mektupları, sevda mektupları, üniversite sınav sonuçları ve envai çeşit belge taşıdı. Dokuz yıl. Sonunda hasretlik ağır bastı. Memleketin yolunu tuttular. Zaten işler memlekette değişti. Çocuklar çoğaldı. Sofra kalabalık olunca beni de kenara attılar. Günlerce ağladım. İçim kararmaya başladı. Karardıkça desenlerim kayboldu. Kenarda sadece bir tepsiydim artık. Bakır olduğum için çocuklardan biri beni eskiciye verecekti. O kadar ağladım ve utandım ki. Ölmek istedim. Buradan gitmek istiyorum diye Allah’a dua ettim. Ailecek gittik. Gitmek zorunda kaldık. Sürgün. Vatandaşlardan biri bizim Eyyüp’ü Hakkârî’ye sürmekle tehdit etmiş ve vekillerden birine ulaşip gereğini yaptırmış.

Perişan ismine layık bir hayat sürüyordu. Kardeşlerinin bir kısmı darbe sebebiyle cezaevindeydi. Üzülmeğe gözaltları morarmıştı. Hastalanmıştı. Arada gülmüştü. Çocuk doğurmuştu. Eskilerin deyişiyse tekaüt olmaya yakın yeniden memlekete geldiler. Hayatlı bir evde yaşamaya başladılar. “Başımızı sokacak bir kümes dahi olsa bizim olsun.” demişti Perişan. Emekli ikramiyesiyle ev aldılar. Birkaç yıl o evde yaşadı. Beni de yatak odasındaki demircakların altına attılar. Eski bir eşyaydım. Perişan dışında kimsenin benimle anısı yoktu. Onu da Mayıs’ın dokuzunda kanserden ölünce çiçek gibi ektiler. Keşke beni de yanına ekseler. Yeşersem. Çiçek olsam. Anneme döner gibi dönsem. Olmadı. Perişan gitti. Adam yeryüzünde sanki başka bir isim yokmuş gibi başka bir Perişan buldu. Onun da Perihan’mış ismi. Ama nüfus memuru yanlış yazmış. İkinci Perişan evin kederini dağıtmak ister gibi tüm eşyaları yeniledi. “Duvarlar fildişi rengi olmalı.” deyince boyacılar çağrılıp boyandı. Mutfak tezgâhı

değişti. Saatler, odalar ve çoğu eşya yerini yenisine bıraktı. Beni de camgüzeli saksılarının altına iliştiren oydu. Torunun kösteğinde kenara atmak için götüren de...

Kapkaraydım. Hüzünden içim dışım birdi. Üstüme bir bez serip içine de lokumları koydular ki konu komşu görmesin. Toruna köstek yapacaklar diye herkes sevinçli. Beni kucaklayan Semih, “Çok ağırılmış.” deyip başının üstüne aldı. Şantiyenin oraya gittik. Yemyeşil bir tepe. Yere çullar serildi. Halılar. Sonra Eymen’i çağırıp topluştılar. Ayak başparmaklarına ip bağladılar. Sonra koştu. Lokum yendi. İkinci Perişan mutluydu. Çocukları yoktu ama torunları vardı. Herkes ona imreniyordu. “Nasıl da iyi bir üvey anne.” diyorlardı. Onun derdi de buydu zaten. Konu komşu iyi desin. Güneş batmaya yakın “Hadil!” dedi. Hepsini eve gönderdi. Beni de bilerek orada bıraktı. Hin bakışlarını gördüm. Karanlık ormanda kaldım. Bekçilerden biri gördü. “Tamam!” dedim “Bu sefer yeni bir ev.” Alıp beni bet sesli bir eskiciye verdi. Hem de kiloyla! Kilom on dörtmüş. İnanamadım. Bu kadar aşağılandığımı hiç hatırlamıyorum. Ölmek istedim. Ama dedim ki içimden “Bari birileri hikâyemi bilsin!”

HERKÜL

SÜMEYYE ÇİFTÇİ

Doktor, “Her öfkelenmenizde ayna-cam ne varsa evde kırın, bulamazsanız duvar yumruklayın, kâğıt yırtın, duygu içinizde kalmasın.” dedi. Bastırdığım öfke hasta yapıyormuş beni. Ondanmış bu kafamın üstündeki kazan, her bir hücredeki ağrı, elimin kolumun hiçbir işe kalkmaması...

Ben de yıllar önce çatladığı için bodruma kaldırdığım, çerçevesi pas tutmuş aynamın her gün birazını kırmaya başladım. Kırık cam çöpe atılmaz tabii. Kedi köpek dilini, yüzünü yaralar. Kömürlüğün köşesinde Kurban Bayramı’nda et koyduğum büyük kovalar var, içine attım yerdeki parçaları.

“Ağustosta beynin kaynasın, kışın tenceren kaynasın.” atasözünün “günaydın” kelimesinden daha çok kullanıldığı bir ailede ikinci çocuk olarak dünyaya geldim. “Yaptığın banaysa öğrendiğin kendine.” sözü “Teşekkür ederim, zahmet oldu.” yerine kullanılırdı evde. Her iş gelirdi elimden. Mantı bükmeyi, acılı kaynatmayı, turşu kurmayı, tarhana üfelemeyi, okuma yazma öğrenmeden biliyordum zaten. Ama evdeki dengeleri gözetmeyi, babam eve gelince sinirli mi normal mi diye yüz hatlarını incelemeyi, ablam babamın damarına basınca konuyu değiştirmeyi, annem babaannemi şikâyete başlayınca bir sakarlık yapıp dikkatleri üzerime çekmeyi, derleyip toparlamayı, sakinleştirmeyi, konu açıp bağlamayı, otobüsteki naneli şeker gibi evdeki melisa çayı gibi rahatlatıcı olmayı ne zaman öğrendim, bilmiyorum.

İsa çıktı karşıma. Nasıl narin, nasıl nazenin... Uçan

kuştan koruyor beni. Annemle babamın arasındaki itişme kakışmanın ortasında, gözüme korunmuş bir ada gibi görünen bu adamla mutluluğu yakalarım dedim, sessiz sakın zaten kimseyi kırmaz, ortamı germez, ben de yara bandı olmayı bırakırım. Gerçekten mutlu oldum da... Ta ki balayında uçağımız rötâr yapana kadar, telefonum denize düşüp bozulana kadar, evimiz kışın çok soğuk olunca daha küçük bir eve taşınmamız gerekene kadar... Hava yolu şirketini ben aradım, dolandırıcı çıkan tamirciden telefonumun orijinal parçalarını geri aldım, emlakçının komisyonunu verdiğimiz kaporayı düşüp hesapladım, televizyonun camını kıran nakliye firması ile kavga ettim. Vücudum da kayıtsız kalmadı ruh halime; kas, pazu yaptı zamanla.

Bir gün oturup konuştum İsa'yla, "Bak!" dedim; öyleyken böyle. "Ben çok yoruldu. Ya sorumluluk al ya da ben gidiyorum." Ayrılma lafından tırtı biraz, bir şeyler yapmaya çalıştı. Pazara gitti mesela, yazın lastik gibi sünen salatalıklar, kışın saman gibi elmalar aldı. Zamanla pazarın gününü takip etmek zor geldi, marketten fahiş fiyata alışverişler yapmaya başladı. Yeni avizelerimizi pazarlık yapmadan bir elektrikçiye taktırdı. Dilimi ısırdım, dudağımı kemirdim, ağızma fermuar çektim, dizimi kırıp oturdum ama içim durmuyordu ki... Her yaptığı işi elinden alıp âlâsını yapıyordum hayalimde, avizeleri kendim takıyordum, elektrikçiye verdiğimiz parayla da çocukların odasına o sevdikleri Elsa yolluklardan alıyordum.

Tuttum kendimi, bakışlarıma bile hâkim oldum, anlamaz gibi baktım etrafa, dalgınmışım gibi davrandım, alık alık dolaştım, saf saf konuştum. Zamanla geliştirir kendini sandım. Mutfakta akşamdan artan yemekler dışarıda kaldı, ziyan oldu. Fırında tavuğu üç gün üst üste ısıtıp yemeye çalıştı, zehirlendik midemiz yıkandı. 23 Nisan'da Cumhurbaşkanı'nın makamına bir günlüğüne oturan çocuklar gibi içinden geleni yaptı, karışmadım. Çocukları okulda, çantalarını evde, beslenmelerini arabada unuttu. "Geçecek." dedim.

Hiç geçmeyeceğini kaynımın düğünü için kıyafet almaya mağazaya gittiğimiz gün anladım. Denemeye önce Cennet Mahallesi'ndeki Sultan'ın giydiklerine benzer bir kıyafetle başladım, omuzları ince askılı, derin dekolteli, fıstık yeşili bir crop topun altına, beli ve paçaları lastikli bol, mor bir şalvar giydim, saçımı da yandan ayırıp oradaki masadan aldığım pembe yapay çiçeği taktım, ellerimi Yıldız Tilbe gibi belime koyup "Nasıl olmuş?" dedim; güleriz sandım. Çok beğendi, "Oooo!" dedi, "Bayıldım, sana gitmiş." O da beni trollüyor dedim, asıl almak istediğim V yakalı, toz pembe, siyah kemerli, uzun elbisemi giydim. "Ooo!" dedi. "Bayıldım, sana gitmiş." Bir de "Karar ver ama artık daha ayakkabı bakacağız." diye söylendi, o an anladım biraz olsun bile görmek için bakmadığını... Bana ayıp olmasın diyeydi her şey. "Ayakkabıcıya ben giderim." dedim "Sen geç eve, nasıl olsa palyaço ayakkabıları da alsam platform topuk da seçsem fark etmeyeceksin."

Baba evine gittim o yaz, anneme biraz çitlatır gibi yaptım "Gittiğin yer kör ise, gözünü yum bak kızım." dedi. "İçkisi yok kumarı yok daha ne istiyorsun?"

Eylülde döner dönmez, şimdi her gün bir parçasını kırdığım aynada uzun süre seyrettim solgun yüzümü, kendi kendimin omuzlarından tutup sarstım. "Bak Nuran" dedim. "İki kızın var diye biliyor herkes. Hayır efendim! Senin iki kızın bir de en ufak aksilikte dünyanın sonu gelmiş gibi davranıp söylenen bir oğlun var. Meğer sadece her şey kusursuzken kusursuz olan bir çocukla evlenmişsin sen. Ya unutacaksın tüm bildiklerini, beyninin yarısını kestirip atacaksın ya da üçüncü bir çocuğun varmış gibi 'Çocuğa iş buyuran, ardınca kendi gider.' atasözüne uygun davranacaksın."

Altı yedi aylık aradan sonra yaptığım pamuk darbeyle zaten beş yaşından beri idmanlı olduğum iktidara geri geldim. İsa'nın değerli zamanından çalan hırsızları yakalayıp müştekiyi serbest bıraktım. Koça boynuzu yük değil sonuçta.

Geçen gün biz evde yokken aşağı inmiş, kömürlükteki ayna kovalarını görmüş. Hayret! Merak etmiş. Neden kırdığımı içesine anlattım. Yüzünde bir pişmanlık, bir vicdan azabı aradım. Yok. Bir ışık yandı siyah çekik gözlerinde sadece. “Bu kadar mı acımasızmış bu adam?” diye içlenirken, doğum günümde “Sana bir sürprizim var.” diyerek geldi yanıma.

Kırdığım aynalardan ‘Aynalı Oda’ yapmış bana. Dört tane büyük ayna var odanın duvarlarında, her biri benim on yılımı simgeliyor. Aynalar karşılıklı olunca birbirinin içinde sonsuz sayıda ayna görünüyor, bu ruhumun sonsuzluğuymuş. Altı tane de boş ayna çerçevesi var boş kalan yerlerde, yüz yaşıma kadar yaşayacağımı düşünüyor demek ki. Tabii o duvarlar için de kırılmış ayna parçası lazım, yüz yaşıma kadar ayna kırmaya devam edeceğimi uygun görmüş sanatçımız. İki tane aynalı sütun yaptırmış, onlar iki çocuğumuzmuş, kapıdaki ayna parçalarından da kocaman bir kalp çıkmış ortaya, orası da kalbimin kapısıymış. Duvarlarda on yedi bin iki yüz elli cam parçası kullanmış. Onlar da şimdiye kadar yaşadığım günlermiş. Özellikle güneş vurunca bir renk cümbüşü yaşanıyor odada. İnsan gözünü alamıyor. Kızlar videoya çekip Instagram’a koymuşlar, “Bir dakikada on bin kişi izlemiş.” diye konuşuyorlardı. Çoğu kadıymış beğenenlerin. Erkekler “Abi çıtayı çok yükseltmişsin.” diye yorumlar yazmışlar.

Çok gıpta ederdim kocalarının alıp gideceği yere bıraktığı, hesabı ödenen, doktora götürülen, organize sanayi yüzü görmeyen, eşlerinin eve gelirken “Alınacak bir şey var mı?” diye sorduğu, “Dur hanım, sen karışma ben hallederim.” denilen kadınlara; onlar da zamanın Leyla’sı diye bana imrenecekler şimdi.

Artık sinirlendiğimde straför üfeleyeyim diyorum kömürlükte. Malum dış yalıtım gerekiyor apartmana, kışları doğal gaza güç yetmiyor. Belki doğum günü hediyesi olarak seneye de straförleri apartmanın dışında kullanmak gelir aklına İsa’nın. Bir işe yarar bari.

HAMAL

SENA ALPER

Karşımdaki konfeksiyonun penceresinden arabesk şarkılar taşıyordu; yanık kumaş, kesik iplik ve sigara kokusuyla... Ütünün buharı elimi yakınca karşıdan da ‘dil yarası’ nidası yükselince “Tamam!” dedim, “Tamam anlıyorum. Canını yaktıklarında söylenmek istiyorsun.” Aslında şu ‘dil’in etimolojisine baksam bir; Farsçada gönül, Türkçede duyu organı. Gönül dilin referansı mı? Bilemedim, not aldım. Zeynep düşe kalka geldi, bacağıma tutundu. Bana uzattığı titreyen telefona baktım. Okul saatiydi. Ütü masası kaldırılacak, Zeynep sıkıca giydirilecek, Hasan sağ salim eve getirilecek. Hoşaf... Hayır, önce bu üçü kotarılacak, sonrası Allah kerim.

Aynadan Zeynep’i dikizliyordum. Cin gibi açtı gözleri. Teyzesinin ördüğü Maysa bebekle oynuyordu. Hasan’la çok farklılar. Hasan gece uyanınca asla tekrar uyumuyordu bir dönem. Huysuzlanıyordu. Arabada giderken sakinleşip uyuyabildiğini görmüştük. Biz de biraz çılgınlık yapalım dedik. Ali neredeyse her gece kayınpederimin arabasını alıyordu; teypten gelen küçük harfli şarkılarla civarlarda birkaç tur atıyorduk. Oğlan da uyuyordu böylece. Sonra tabii bunun pedagojik olmadığı söylendi. Hasan beşiğinde uyumaya birtakım tekniklerle alıştı alışmasına da bizim keyfimiz kaçmıştı. Arabanın kapısı telaşla kapanınca toparlandım.

“Anne! Bugün Perşembe, pizza günü!”

“Evet Hasan ama evde yiyeceğiz.” dedim kantağı çevirirken.

Sızlandı. “Yine babam alsın beni! Niye sen geliyorsun

ki?" dedi. Alsın oğlum, alsın. Engel olan mı var? Üç dört ay öncesine kadar Ali, oğlanı okuldan alıyor, öğle tatilini onunla bir yerlerde yemek yiyerek geçiriyordu. Hasan da ağır çekimde yeme huyunu bırakıyordu. Oğlanı eve bırakıp işe dönüyordu. Ofistekiler "Yine kanun hükmünde kararname mi hocam?" diyorlarmış sırtarak. Ali, "He aynen." deyip geçiyormuş. "Boş muhabbetlere gelemiyorum Fatıma." demişti bana da. Oğlanla takılmak iyi geliyormuş. Bu aralar neyin iyi geldiğini muhtemelen kendisi bile bilmiyor.

Kapıyı açarken klasik anonsumuzu geçtim:

"Sayın müşterimiz, Hasan Er adlı kargonuz adrese teslim edilmiştir."

"Anne yaa!" diye mız mızlandı. Zeynep'e dönüp "Görevler başarıyla tamamlanmıştır. Çak!" deyince, elime tesirli olduğunu düşündüğü bir fiskecik vurdu. Acımış gibi yaptım. Bu kız adımı kandırıkçıya çıkaracak.

Soyunup dökünme, temizlik, beslenme, tekrar temizlik ritüelinin ardından, çocuklar oyun kurmaya odalarına koştu. Dün geceki 'yok bir şey' temalı tartışmayı hatırlayıp silahlarımı kuşanmak için mutfağa geçtim. Tencereye suyu koydum, kuru kayısıları, şekeri. Kayısılar çatlamalıydı iyice. Ali, "Bir şey lazım mı?" diye aradı. İki ekmek istedim. "Tamam." dedi. "Gelirken kendini de getiriver, sana hoşaf yaptım." diyemedim. Sofrada görünce anlar mı? Anlasa.

Bizim velet hoşaftan anlamazdı. Eşekti. Eşek olmanın hoş laftan anlamamaktan geçtiğini duymuştum. Şekerli sudan anlamama derekesine nasıl inmişti acep? Tarif defterime not aldım. Hocam, "Fatıma, bırakma doktorayı." diyordu. "Tamam." diyordum, "Az daha." Bi kendime yetişebilsem... Karanfil kutusunu açtım, hoşafa bakıp "Üç sana, bir bana." dedim. Hararetle kıkırdadı. Hoşaf, hoş laftan anlıyordu demek ki.

Bir tatsızlık sonrası ekstra neşe yükleniyordu bana, kimseyi umursamayan bir neşe. Niyeyse trip

atmaktan daha yaralayıcı buluyordum neşemi. Evliliğin beşinci yılında keşfetmiştim bunu. Ali, fark ettiğinde "Sen çok tehlikeli bir kadın oldun ha!" demişti. Orasını bilemeyeceğim Aliciğim.

Kapı çaldı. Evden çıkarken kadınları ve çocukları güvende bırakan adamdır dedim. Her sabah sefere gidiyormuş gibi uğurluyordum onu artık. O ofiste neler dönüyordu? Bir anlatsa! Döndüğünde bizi bıraktığı gibi buluyordu fakat ben onu arıyordum. Sen neredesin Ali? Eskiden konuşabiliyorduk.

En afili fakat ütüsüz örtüyü çıkardım. "Haydi sofraya." dedim. Haydi kurtuluşa. Hoşafı en güzel yere mevzilendirdim. Boncuk gibi dizildik masanın etrafına. Her şey uçup gitti. Sitem edesim geldi fark etmemesine. Belki pilav yerken ağzı kururdu da...

"Ne zamandır yapmıyordun, hayırdır?" dedi.

Ali, sen ve ben, biz olmadan evvel sözleştiydik. N'olursa olsun hep yolda olacaktık. Yalnızca iki kişinin sığacağı bir yoldu bu. Hatırla. Adına evlilik dediler. Sen, "Bu yol bazen daralacak." demiştin, "Tek kişinin yürüyebileceği kadar." Korkmuştum. Çünkü o zamanlar, bu yolda aileler, akrabalar onları geçtim yedi kat yabancılar da vardı. Geniş ve ferahtı yolumuz. Sen ihtimallerdeydin, ben telaşlardayken. "Bak", demiştin, "İkimizin yürümesine izin vermediği olacak bu yolun. O vakit seni sırtımda taşımam gerekecek." Kendimi tutamayıp masaya vurmuş, "Ben de!" demiştin. "Seni sırtıma alacağım gerektiğinde." Çok gülmüştün. Gözlerin de dolduydu da orasını görmezlikten gelmiştim. Belki gocunurdun.

Ali, tek kişiye geçit verecek kadar daraldı mı yolumuz? Çık sırtıma!

Hoşafı içerken gülümsedi. Hasan'a zorla yedirmeye çalıştı.

"O eşek bilmez misin?" dedim.

“Bilirim, bilmem mi!”

“Baaabaaa! Sen de mi?”

Gülüştüğ. Zeynep de güldü. Ne anladıysa?

Son zamanlarda farzlarıyla yetindiğim yatsıdan sonra, çayı demledim, çerez çıkardım. Ödevlerle boğuşan Hasan'ın başını okşadım. Zeynep'i dikkatini dağıtmasın diye babasına kışkıışladım. Bir çamaşırları asmak kalmıştı. Ona da giriştim. Didem Madak bir şeyler söyleseydi arkadan, ne iyi giderdi şimdi. Çocuk ve baba gülüşüyle idare edecektik artık, televizyondan gelen çizgili seslere karışmış. Mutfağı dağınık bıraktım. Kaynanam mı var sanki karışacak? Anneannem görseydi “Muhtarı çağıralım da ortalığı toparlasın.” derdi. Sen de etme anneanne. Biraz dağınık kalsın bırak, kime zararı var?

“Tepsiye koydum demlik/Aman ben yandım aman.” Tahrif ettiğim türkülerden birini tütürerek salona giriş yaptım. Yine kıkırdadılar. Soyтары da olduk bu yaşımızda iyi mi? Anneannemin maşrapa dediğı kupalardan biriyle çayımı alıp tepsiyi Ali'nin önüne bıraktım. O çayını kendi koyabilen yetişkin bir erkekti. Bir akşam her seferinde bardakları ben doldurduğum için hafakanlar basmıştı. Tiyatral bir havada, başıma kalmış bu işi ellerimle yakalayıp demliğe doğru fırlatarak “Sanki Yüce Rabbim çayı hep Fatıma koysun diye ayet indirmiş,” demiştim. Oğlan gülünce ben de kahkaha atmıştım. Ali izlediğı filmi bırakıp şaşkınca bakmış, gülmek istese de kendisini tutup duymamış gibi yapmıştı. Çay doldurmak, bir farz-ı kifayedir. Biri bu işi yaparsa diğerlerinin yapması gerekmez. O günden sonra çayı ben demledim ama Ali doldurdu.

Hasan derslere karşı uyguladığı savunma taktiğinden sonra bize katıldı. Süper kahramanların rol aldığı bir evcilik kurarken onlar, masadaki makale dağından seçip okumaya başladım. Doğum iznim bitmek üzereydi. Devlet dört aya beni liseye bekliyordu. Tezimi olabildiğince

ilerletmeliydim.

“Bir film buldum.” dedi Ali, “Çocuklar yatınca izler miyiz?”

“Oluur.” dedim esneyerek. Sırtımda bir yorgunluk...

Sıçradım.

“Korkma, bir şey yok.” dedi Ali, beni sırtlanırken. Çocuklara bakındım, salonda yoktular. Sızıp kalmışım. Bu adam ne diye sırtlandı ki beni? Saat kaç olmuş, çocuğun yarın okulu var. Tarumar mutfak cephesi, ecza bekliyor. “İndir beni Ali!” Kendimi boşuna tükettiğimi anlayınca pes ettim. Yüzümü omzuna koydum. Odaların önünden geçerken tanıdık bir art direktörün sahne planlarına baktım.

Perde 1/Çocuk Odası.

Hasan ve Zeynep yorganın altında. Masallarını dinlemişler, tebessümlerinden belli.

Perde 2/Mutfak.

Ali son çare muhtarı mı çağırılmış? Setin üstünde, yıkanmış tabak çanaklardan acemi bir dağ.

Boynuna iyice sokuldum.

Dedim: Velîm misin?

Dedi: Velînim.

MAVİ ARABA

ZEYNEP KESLER

Akşam ezanı vaktinde kuru bir yel, tozu dumanı katarak geldi avluya. Kavak ağaçlarının gazellerinden gelen yanık çürük kokuyla birlikte suyu bitmeye yüz tutmuş derenin mırık² kokusunu yaydı etrafa. Sığırcık kuşları akşam danslarını yapmak için gökyüzünde belirdiler. Gri bulutlar arasında güneşin güz kızılığı görünürken yel biraz daha kuvvetli esti. Çer çöp yığını süpürdü avlunun köşelerinden; pencere diplerine, kapı eşiklerine getirdi. Evin gelini daha sabah süpürmüştü hâlbuki. Sanki onun işleri hiç bitmesin de ayaküstü hep dolansın diye etrafı iyice toza buluyordu yel. Pencerenin önünde duran sedirin beyaz örtülerine bakıp vah etti gelin. Geceleri lambanın loş ışığında işlediği zamanlar aklına geldi.

Daha küçücük yaşındayken başlamıştı çeyiz yapmaya. Gündüz tarladan gelirdi; yorgunluğunu atamadan inekleri sağar, akşam yemeğinden sonra oturur, işleme iğnesini kanaviçeye batırmaya çalışırdı. Emmisinin gelininin çeyizinde görmüştü bu işlemleri. Anasıyla eltisi birlik olup, yıgıdıkları yük odasından kırmızı çiçekli kanaviçeleri sakladılar. İşleme için geline ricacı olduydu anası. “Aman yengem ne olur kimseye gösterme. Köyde kimsede yok daha bu örnek, benim kızın çeyizinde dursun bir tek.” dedi. Yeni gelin de ricayı kırmamıştı. Kırmızı çiçekli motifleri işlemeye hevesle başlamıştı Ayşe. Önce bir motif, sonra takım, daha sonra dantelleri bitirdi. Gündüz elinde kimse göremedi çeyizini yaparken. Çeyizini sererken bu gayretin karşılığını alacaktı anasının demesine göre.

² Batakılık, kirli su çukuru.

“Aman ne ara işledin? Ne de güzel denk düşürmüşsün, amanın danteline bakın, ne temiz, bembeyaz. Sanki elleri hiç toprağa değmemiş, hiç inek tezeğine bulanmamış. Aman ne becerikliymiş, alan amma şanslıymış, dilbarım³ kızmış vesselam...” Köylük yerde amma imreneceklerdi. “Örneği ne ara almış, kimden bulmuş?” diye sorduklarında emmi gelininin koltukları kabaracaktı. Övünmenin verdiği ışıltı gözlerine yansyacaktı, “Çeyizimde vardı, Ayşe’ye sakladım.” derken. Ayşe’nin çeyizi dillere destan olacaktı böylece.

Çok eski bir tarih değildi ki bu hatırladıkları. O günlere doğru derin bir ah bıraktı. Gözlerini sıkıca yumdu ağlamamak için. Silkelenip dışarıda esen yele baktı. Yel, kuru kangal dikenlerini önüne katmış top gibi sürüyordu. Aynı yel gibi hızlı esmişti kaderi. O kangal dikenleri gibi köksüz teslim olmuştu kaderine. Nereye sürüklendiğini bilmeden duracağı yere hazırlık yapmıştı. Bembeyaz dantellerle dolu sandığını doldurma peşindeydi elleri. Ah o ne gayret, o ne azimdi. Evlenebilmek için, en güzel çeyizi serebilmek için uykusuzluğa, yorgunluğa dayanıyordu.

On yedisinde bir alımlı fidandı Ayşe. Dünürçüler haber salmaya başlamışlardı. Kara Havva köyün her haneye giren çöpçatanıydı. Oğlu olan, kızı olan onun kapısını çalardı. Ayşelerin kapısına da gelmeye başlamıştı; “Bitli Hasan’ın düğününde görmüşler kızını, pek beğenmişler.” diyerek. Başka bir gün “Çayın başında görmüşler Ayşe’yi.” diyecekti. Sonra harman yerinde patoza sap atarken beğenmişler olacaktı. Harman zamanı bitince bu geliş gidişler daha çok artacaktı. Anası iyice şişinecekti: “Kimler kimler istedi de vermedim!” diyecekti. Daha iyisini bekliyordu, daha zengin, daha varlıklı olanını...

Etrafına bakındı. Daha zengin daha varlıklı olan evinin eşyalarını tek tek saydı. Duvara sıralanmış 12 sırt yastığı, yünleri kabarmış minderler ve kırmızı güllü dokuma halısı

³ Övülesi, iyi.

vardı. Kapının yanında yüke dizilmiş döşekler, döşekleri örten işlemeler, köşede çeyiz sandığı. Üstünde mavi, seramik bir vazo. İçinde beyaz, pembe plastik zambak çiçekler, arkada geyikli bir duvar halısı asılıydı. Beşikte bebeği uyumaktaydı. İşte asıl ona varlıklı hissettiren şu küçük oğlancıktı. Babasının daha bir kere bile göremediği saman sarısı saçları olan bir güzel bebeydi Veysel. İçine acı bir hançer battı Ayşe'nin. Kocasını Mehmet'i gittiğinden beri görmemişti. Zaten ne kadar bir arada kalmışlardı ki? İlk karşılaştıkları zamanlara gitti aklı.

Harman sonunda bir gün koyun ağılının başında, süt helkeleriyle beklerken; halasının kızı Asiye koşarak gelip, görücü geleceğini söylemişti. Ballandırarak anlatmıştı. "Almanya'da işçi yazdırmış kendini Mehmet. Her sene iki ay geliyormuş köye. Kocaman mavi bir arabası varmış. 'Evlenirsem eğer köyden evlenirim. Karımı da alır giderim.' diyormuş. Bizim davar çobanının karısı Kara Havva var ya, ona demişler. Bilirsin Kara Havva'nın girmediği kapı yoktur. 'Aradığımız kız uzun boylu olsun, hamarat olsun, edepli olsun, aracı payını alırsın.' demişler. İlk senin ismini vermiş, yemin billah etti. Çocuklarının üstüne hem de. Ne dersin Ayşe, bu sefer olacak gibi mi? Varır mısın Mehmet'e?" İçi bir hoş olmuştu, mavi arabanın ön koltuğuna kurulmuş camdan bakarken hayal etti kendisini. Hiç çıkmadığı köyünden çıkmayı, başka diyarlara gitmeyi, şehirlerde yaşamayı istedi. Daha önce hiç düşünmediği şeylere heves etti...

Haftasında görücü geldi. Çayları titreyerek verdi Ayşe. Gözleri yerde, geri geri çıktı odadan. İki odayı bölen pencereden dinledi, "Maşallah, maşallah, pek güzelmiş, yaşı kaç, çeyizi tamam mı?" diye devam eden sohbeti. Babası, anası herkes razıydı. Usulen "Haber ederiz." dediler. Ne anası ne babası sormadı Ayşe'ye. Sanki ayıp bir iş gibi sustu herkes. Evlenmek neydi, evleneceği kişi nasıl biriydi? Sabahına Asiye geldi yine. "Ayşe kız, kocaya varmayı istiyon mu?" İkinci defa sormuştu. Ne diyecekti ki Ayşe? "Varamam." dese ne, "Varırım." dese

ne? Onun gözünde evlilik mavi arabanın koltuğuna hanım gibi oturmakta. "Asiye be, burada durup tezek atacağıma, varırım da gâvur memleketlerinde hava atarım." Önce Asiye katıla katıla güldü, sonrada ikisi birden güldü verdiği cevaba. Anası kapı eşiğinden duyacağını duymuştu zati. Haber yollandı istemeye gelinsin diye.

İstemeye geldikleri gün pembe çiçekli fistanını giymişti. İğne oyalı bir yazmanın altından zülüflerini döktü. Hoş geldine çıktı. Kaynatasını, kaynanasını, emmisini, dayısını sonra da Mehmet'i gördü. Yüzüne bakamıyordu ilk sefer. Önce bakışları gömleğin açık yakasına kadar yetti, sonra boynu, sonra da çenesindeki gamzeye baktı. Utandı babasına doğru döndü, babası keyifliydi. Konuştular, el sıkıştılar. Yirmi bin lira başlık parası istendi. Dayısı, emmisi araya girdi. Pazarlık edildi, on bin lirası peşin on bin lirası seneye olacak şekilde anlaşıldı. Bir an evvel düğün yapılmasına karar verdiler. Mavi arabaya binip gittiler. İstedığı gibi çeyizini serdiler Ayşe'nin. Ne kadar hünerli olduğundan, ne kadar güzel olduğundan bahsedilmişti işte. Hızlıca geçti zaman. Düğünden üç hafta sonra toplamıştı bavullarını kocası. "Seneye geldiğimde sen on sekiz olursun. Ben istetmeni ederim Almanya'dan. Evrakları hazırlarız. Seneye seni de alır öyle giderim." dedi. Mavi arabaya kurulup gidemedi Ayşe. Çok üzülmişti ama ses etmedi. Daha isteme zamanı babasıyla anlaşırken demişlerdi bir sene köyde kalacak diye. Böyle olacağı belliydi ama yaşamadan bilemezdi bu kadar zor geleceğini. Beklerken tek oyalanması hamileliği oldu. Kocasını yok diye kayınbabası anasigile gezmeye göndermedi. Ailesine haber salmak, onlarla görüşmek de hoş sayılmadı. "Yeni gelinin evine alışması için gelmesinler." dendi. Doğum yaptı haberini alır almaz bebek bohçası hazırlayıp, Ayşe'nin yanına vardı annesi. Kalabalıktan, gelenden gidenden baş başa kalıp da iki laf edemeden anası köye dönmüştü. Kardeşlerinin şikâyet ettiği itiş kakışlarını bile özlemişti. Babası "Has kızım." diye saçlarını okşardı. O da kızını verdiğiinden beri

uzaktı, Ayşe yalnızdı. İçinde bu kadar büyük bir yalnızlığı taşımamıştı. Kaynanası dışarıya burnunun ucunu bile göstermesine müsaade etmedi. “Taze gelinsin, yoldan biri geçse laf ederler.” derdi. Ah bu bebek oldu da konu komşu hayırlı olsuna geldi de Ayşe azıcık insan yüzü gördü. Bebeğiyle oyalanırken içindeki boşluğu doldurur sandığı bebesiyle daha büyük bir boşlukta asılı kaldı Ayşe.

Haftada bir gelen mektuplar ayda bir gelmeye başladı. Uzun özlem yazıları kısaltıkça kısaltı Mehmet’in. Gelirim diye söz verdiği tarihte gelemeyeceğini yazdı. Ayşe huzursuzlanırken etrafındaki fısıltıyla konuşmalara şahit oluyordu. Bir türlü kelimelerin toplamını duyamadığı, anlayamadığı fısıltılar kalbini karartıyordu.

Pencereden baktı, gök karardıkça karardı, yağmur atıştırmaya başlamıştı. Uzaklardan şimşeklerin parıltısıyla, yolun başında mavi arabanın beklediğini gördü. Heyecana kapıldı. Dışarı mı çıksa içeride mi beklese şaşırı. Kapı açılsın da Mehmet insin diye bekledi. Mehmet inmedi. Tam tersine kaynatası arabaya gitti. Adam kapıları yumrukladı, arabanın etrafında dolandı. Yağmurun altında ellerini kollarını açarak bağıırıyordu. Mavi arabadan inen olmadı. Dışarı çıktı Ayşe. Kaynanası yatak odalarında dövünerek ağlıyordu. Yanında eltileri vardı. “Ne oldu ana? Mehmet neden gelmedi, babam neden öfkeleni?” Eltileri ah vah ederek tuttu kollarından Ayşe’nin. Kadın ağladıkça, ağzından çıkan sözler anlaşılmasız oluyordu. “Otur yavrum, otur kuzum.” diyerek oturtular Ayşe’yi. “Her şey insanlar için, güzelin kaderi olmaz derler, ah adı batasica erkekler, sen sakin ol, anangil gelecek zati...”

Hiçbir şey anlamıyordu Ayşe. Mehmet gelmişti, eve neden girmede? Kaynatası küfrediyordu oğlunun ardından. Yengeleri sarı saçlarını sevmeye doyamadığı oğlandan bahsediyordu. Mehmet oğlunu almaya gelmiş, Mehmet evlenmiş, Mehmet durmayacakmış köyünde, Mehmet boş ol demiş Ayşe’ye, Mehmet ben oğluma sahip

çıkırım demiş anasıgile göndereceklermiş Ayşe’yi...

Asıl fırtına o anda koptu işte. Ayşe feryat figan biraz dövündü odada. Zınk diye durdu sonra. Aklına gelenler gözüne yansıdı. Çocuğuna koştu. Boş beşiğe gidemedi Ayşe. Kapıdan çıkarken durdurmak istediler. Doru bir atın kuvvetini giyinmişti. Durduramadı kimse. Mavi araba önde Ayşe peşlerinde, köy meydanını geçtiler. Her camdan, kapıdan bir baş uzandı. Koşup arabayı durduran olmadı. Ayşe’ye acıdılar, ah vah ettiler. Mavi arabanın peşinden yalvarıyordu Ayşe. “Dur, gitme, Veysel’i alma, daha süt kuzusu, beni hatırlamaz sonra, dur kurbanın olam, dur gitme...” Gök yarılıyordu, yağmur boşalıyordu. “Allah’ım yardım et, dursun araba. Allah’ım vicdan ver.” diyordu.. Araba durmadı, çamurlu köy yollarından geçip gitti. Uzaklaşan ışığına doğru koştukça koştu. İyice kaybolana kadar devam etti. Yetişemedi, alamadı bebeğini. Mavi araba fırtınanın içinden bir an bile durmadan ilerledi... Ayşe feryat etti, kargış⁴ verdi, sonra ayaklarında derman kesildi. Yağmurun altında ağladıkça ağladı. İlık ılık akan sütlerine, çaresiz kalmasına ağladı. Mavi araba geri döner diye umutla biraz daha, biraz daha yürüdü. Sonra dul bir kadın olduğunu hatırladı, çaresizce döndü, baba evine çevirdi yolunu...

⁴ Beddua

PAMUK PRENSES

EMİNE AYSUN KORKMAZ

Geç kalmayacaktın o kadar. Hata ettin. Bak, herkes ayrıldı eğlence merkezinden. Ayağına doladın işte yılanları. Dönme dolaba, çarpışan otolara aldandın. Pamuk şekere, atlıkarıncaya kandın. Annenin tembihlerini dinlemedin, korsan adasında kayboldun. Lunaparkın ışıklı dünyası büyüledi. Yetmedi, oradan hayvanat bahçesine geçtin, uzattıkça uzattın. Jaguarın turuncu kürkü, aslanın yavrusu, leoparın mavi gözü derken karanlığa kaldın, kurda kuşa yem oldun.

Şimdi dört yanın yılanlarla sarılı. Önce kokunu aldılar, o burun delikleri ki hem kokluyor hem görüyor. Akşamın loşluğunda yeşil gözlerinin, içinde simsiyah bir mızrak gibi gözbebekleri parlamaya ruhun donuyor. Zehrini akıtacak dilleri avına kilitlenip kement atmakta. Arkanı dönme, sayılarını bilersen aklını kaçırsın. Pes edersin. Kaç. “Ya sırtıma geçirirlerse dişlerini?” Yapabileceğin hiçbir şey yok, darağacın kuruldu. Çarmıha gerileceksin. Şimdi tetikteler, dört yanın sarıldı, nefeslerini tuttu hepsi. İlk dişini geçirecek olan tıslıyor. Hem de nispet yapar gibi en vahşi bilinen hayvanların tanıklığında.

***

Attılar bir çöp gibi. Çöp! İşlerini bitirip... Nasıl çıldırmadım? Kusmalıyım. Bu pislik çıkmaz! Boğulacağım bağıramamaktan! Nefesim batıyor. Otoyol kenarı mı burası? Çamur... Her yer çamur. Benim gibi. Kırılmış kemiklerim, kıpırdamıyor kolum. Açık. Eteğim... Örtmem lazım. Hayvanların sesi sandım, uğultuları, çığlıkları! Onlar parçalasaydı keşke... Allah aşkına yardım edin! Sesim çıkmıyor... Filmlerde bir araç durur... Bir doktor çıkar, “Hala

yaşıyor.” der. Üstüne yattığım ayrikotlarıymış. Anne, ‘arsız olur’ derdin. Anneee... Çok özür dilerim. Adları çıkmış anne, ezdim hiç ses etmiyorlar. Dönebilir miyim ki bu halde eve? Niye karanlığa kaldım! Bir kul çıkmadı sesimi duyan! Kaç kişiydiler! Salyaları... Sırta sırta fıstık yedi biri. Bir diğeri saklattı dilini “Böyle giyinenin...” Ölmem lazım... Allah’ım al canımı! Bir tiksinti ki yapış yapış.

***

Tavşan yolunda rastladım sana
Aklını çeldim kolayca
Hemen kandın sözüme, oyalandın çiçek toplamayla
Kurtlukta düşeni yemek kanundur
Bak; atasözleri, masallar hep benden yana
Yüzyıllardır seni beklerim bu yollarda
Nasıl lanetlendiyse elmayı ısırınca Havva
İnsanlık nasıl girdiyse onunla günaha
Nasıl erkeğin faniliği Pandora’nın suçuysa
Pusuya yatırılan hep sen olacaksın

***

Gözümü diktim, baktım kaldım. Tavus kuşu açtı, açtı kuyruğunu. Ben sustukça o bağırdı... Şöyle bir havalansaydı... Yürüseydi. Gölgesi bile yeterdi korkutmaya. Dondu kaldı o da. Uzattı boynunu, uludu benim yerime. Sesi ne kadar çirkinse, kendi öyle güzel. Ya bizde? Kamburunu çıkar, başını öne eğ. Ben arsız, ablam edepsiz. Değil mi baba? Korktuğun başına geldi. Ne yapacaksın şimdi!

Dünyada en son gördüğüm şey ayrikotları mı olacak? Yeşili kırmızıya bulamışım. Kanım tortulaşmış. Nine? İçine mi doğdu? Anlattığın masallar gerçek oldu. Utanıp benim de mi adımların anmayacaksınız? “Olmaz olsun!” demişti ya babanın teki bir hikâyende. Geçmiş olsuna bile gidememiş konu komşu, hali hatırı sorulmamış. Bir araç durdu. Gördüler mi ki? Evet. Benden bir ümit kaldı mı ki geriye? Niye yaklaşmıyorlar yanıma? Telefonda konuşuyorlar. Öldüm mü? Ölen zangır zangır titremez ki.

***

Mezar 80: Belli ki gafil avlanmış, gözü görünmüyor şişlikten, ağız çığlık çığlığa açık. Etleri körpe. Kuş gibi hafifçe kondun yatağına, süzülür gibi indir. Aha işte yamacıma yatırdılar. Sol yanıma. Ses etmedim ilk baştan, korkmasın. Sonra yoklar öğrenirim neyin nesi. Başta ben de konuşamazdım. Alışsın hele bir, o da konuşur. Sağına, soluna baktı imam. Bir Allah'ın kulu yok sahiplenecek. Etti duasını. Gönülsüz. Kan uykusundasın. Yolunmuş saçlarına kurban olurum.

Mezar 56: Aç göreyim yüzünü... Bunca küçük müydün sen be kızım? Yok korkma, dönme arkayı, benden zarar gelmez, Ne? Nasıl kıydılar? Lime lime olmuşsun. Ben mi? Sokaklarda dilendim. Ecelimle öldüm amma çok şükür. Kusura kalmayasın, yani şey. Hani ecelin de hayırlısı derler ya. Adını buyur?

Mezar 25.10.2022: Gel, ben ses etmem sana. Öyle güzel sözler de bilmem. Uzan istediğin gibi, bak hepimize yer var burada. Ben en küçükleriyim. Annem daha doğduğum gece koymuş bir camii avlusuna beni. Gecenin ayazıyla sabahı bulmuşum. Hemşire çok ağladı arkamdan. Sonra işte bunlar baktı bana. Yılan mı dedin? Burada yılanlardan zarar gelmez.

Mezar 296-15: Başlarda korkarsın, endişe etme. Sadece alışmaya çalış. Ben mi? Şimdi anlatmak istemiyorum. Dinle bak, sessizlik... Güzel değil mi? Bak aşağıda masmavi deniz, üstündeki kayık, aksesuar gibi. Nasıl da aralıyor suyu. İzin ister gibi kibarca soruyor. Açılıyor deniz yol veriyor ona. En güzel manzaralar böyle gecekondular tepelerindedir bu şehirde. Toprağın altında ne kadar ah varsa, üstü de bir o kadar yeşil. Bak şu çınar ağacı. Beni örttükçe şırl şırl su sesi duyarım. Dinle kuşları, seni söylüyorlar. Ben? Astım kendimi. Dinimizde günah tabi, bilirim elbet.

Mezar 57: Essahtan mı? Kuş gibi çırpınma, dur. Sıkma, aç avucunu. Kan içinde tırnağın kız, o saçlar kimin?

Kaşların bile patlamış. Sustum, demicem daha tamam. Ben? Ağrazdım yukarıda, buraya gelince aklım da başıma geldi. Dilim de çözüldü. Çöktüler üstüme. Kim olacak... Yetimim amma aciz değilim. Gücenme, ama bir şey dicem. Asıl evinden kork. Cehennem ora. Bura baba tokatı kadar yakmaz.

Mezar 32: Vah mosmor gözlerine. Benim sorgum yukarıda yapıldı, burada ne ki. "Bu düzen böyle gitmezmiş ha öyle mi!" diye, "Al sana düzen." diye, vurdukça vurdular. Hapse bile giremedim. Böyle hiç yaşamamışım, kuş olup uçmuşum gibi yok olmak çok ağır. İki hafta beklettiler morgda, telaşlarını bir görseydin. Meçhul falan değil failim, gerçek bağıra çağıra ortadaydı. Açıp bakanın eli ayağı karıştı birbirine, onu bunu aradılar. Sonrası buradayım işte.

Cemaat toplanın. Bu hafta da bir sahipsizimiz gelmiş, hoş gelmiş. Sahip çıkalım. Bize ziyaretçi layık görülmedi, başımıza gül dikenimiz olmadı. Ey yerlerin ve göklerin sahibi yüce Tanrımız, adaleti esirgeme üstümüzden. Bu çocuğu inayetsiz bırakma. Duyduk ki duası eksik kalmış, sahip çıkmanı olmamış bizler gibi. Onu bağına bas, sonsuz merhametini esirgeme üstünden. Ruhunu şefkatinle sarmala. Duyduk ki katli vacip denmiş, sarılmış yılanlarla dört yanı. Dört kişiymişler, gözlerinde gördük. Mezar taşını çok gören kullarına inat, leş kargalarına inat, hâkim olmak için seni kullananlara inat, bu kızı ışığıyla donat... Cezası bize düşmez. Sen bilensin, görensın. Aslanla öküz için aynı yasa, ancak eziyettir. İnsanlığın yüzü suyu hürmetine, dünya durdukça gözü dönmüşler utançla kavrulsun. Cenaze namazını sen asıl onlara haram et Ya Rabbi. Âmin.

***

KİMSESİZLER MEZARLIĞINA GÖMÜLMÜŞTÜ

Hayvanat bahçesine gidiyorum diye evden ayrılan ve sonra kayıplara karışan M.Y.'ya defalarca tecavüz edip otoyol kenarına atan maktullerin mahkemesi tamamlandı.

Kararını açıklayan mahkeme sanıkları, '15 yaşını bitirmiş çocukla rızası ile cinsel ilişkide bulunmak' suçundan 6 ay hapisle cezalandırdı.

***

Mezar M.Y: Küllerimden yeniden doğacağım. Bakın, kestim kara saçlarımı.* İçim ayıp, dışım geçimdi. Yasaktı, yasaydı, töreydi. Döndüm.

* Gülten Akın

BAZI HAYATLAR

ÖMER YILDIRIM

Yeni bir sabaha açtım gözlerimi. Adeta Bir ton ağırlığındaymış gibi hissettiren yorganımı yavaşça sıyırdım üzerimden. Yeni bir sabah, her zaman yeni bir başlangıçtır aslında benim için. Ne var ki her yeni günün içerisinde, eskiden kalma bazı olaylar da yaşanmıyor değil... Başımda ince bir ağrı, alınımı karışlarcasına tırmalıyor beynimi. Yavaşça doğrulup pencereye yürüyorum. Perdeyi sıyırap dışarıyı izlemek az da olsa iyi hissettiriyor beni...

Hava güzel, güneş parlak... Fırsat kollayan ılık bir rüzgâr dolduruyor odamı, pencereyi açtığımda. Derken telefonuma gelen bir mesajla irkiliyorum. Yine aynı kişi, tahmin edebiliyorum. "Son bir kez daha görüşelim." diyor her zamanki gibi. Önceki görüşmelerimizde, ateş fişkırın gözlerindeki kin ve nefret gelince aklıma hemen vazgeçiyorum. Akabinde, onu reddettiğim cümleleri yazmam uzun sürmüyor. İşe yetiyeceğim, hemen hazırlanıp çıkmalıyım...

Türlü bakışlar ve taciz eden mırıldanmalar eşliğinde nihayet iş yerime varabildim. Yıllar geçti, alıştım artık. Hiç birini umursamadan hemen bir çay koyup kahvaltı etmek istiyorum. Sabahın bu saatlerinde, çalıştığım kuaföre pek uğrayan olmaz. Ama yine de dükkânımı, müşterilerimi ağırlamak için hazır etmeliyim. Çay demlenene kadar yerleri paspaslarım. Kuruyana kadar bazı dergilere göz gezdirir, internetten alışveriş yaparım belki. Derken sertçe açılıyor kapı. Karşımda o; "Sen beni nasıl reddedersin?" diye bağırarak üzerime yürüyor. Çılgılık atmama bile fırsat vermeden saplıyor elindeki bıçağı vücuduma...

***

Türlü bakışlar ve taciz eden mırıldanmalar eşliğinde nihayet iş yerime varabildim. Yıllar geçti, alıştım artık. Bu otobüslerin doluluğu her ne kadar rahatsız etse de beni, bir türlü çözüm bulunamıyor nedense... Neden bir kadın gibi düşünülüyor bu konuda? "Her neyse." diyerek girdim atölye kapısından. Bizim diğer kızlar da aynı dertlerden muzdarip... Biraz sohbet edip tezgâhımın başına geçer geçmez, arkamda beliriverdi ustabaşı. "Bugün daha bi güzelsin." dedikten sonra pis pis sırtmaya başladı nirsuz suratıyla...

***

Türlü bakışlar ve taciz eden mırıldanmalar eşliğinde nihayet iş yerime varabildim. Yıllar geçti, alıştım artık. Virüse karşı tedbirsizlik iyice arttı şu son dönemler... Ben halen tedbirliyim. Maskemi sabahtan akşama kadar, lavabo haricinde yüzümden çıkarmıyorum. Bazı kızlar dalga geçiyor benimle. "Virüs mirüs kalmadı, çıkar artık şu maskeyi!" diyorlar. Her seferinde reddediyorum onları. "Patlamış dudaklarımı size sergilemek istemiyorum..." diye içimden geçiriyorum bir yandan...

***

Türlü bakışlar ve taciz eden mırıldanmalar eşliğinde nihayet iş yerime varabildim. Yıllar geçti, alıştım artık. Bir de çocuğumu getirdim. Hafta içi her sabah okula kalkmıyormuş gibi, uyandırdım sabahın köründe. Çünkü görüş günü... Boşanma sonrası, babasını ilk kez görecekt bugün. İçimde bir sıkıntı var. Aklıma geldikçe stresten terliyorum soğuk soğuk. İş yerime gelecektmiş. Asıl korkum da bu zaten. İş yerimde beni arkadaşlarıma yahut patronlarıma rezil etmesi... Mesai sonrası görüşmeye ikna edemedim bir türlü. Telefonum çalmaya başladı. "Hayrola?" diyerek çıkardım çantamdan. Eski kocam arıyor, çocuğu görmek için sabahın bu saatinde bu acele niye? Derin bir iç çekip indik aşağı. Dışarıda, arabasının kaputuna yaslanmış, elleri montunun cebinde bekliyor bizi. Ağır adımlarla yaklaşıyoruz. İçimde halen

bir tedirginlik var. Çok geçmeden buz gibi namlunun soğukluğunu hissediyorum suratımda, akabinde bir el kurşun sesi...

***

Türlü bakışlar ve taciz eden mırıldanmalar eşliğinde nihayet iş yerime varabildim. Yıllar geçti, alıştım artık. Akşam vardiyalarını pek sevmesem de bugün kariyerim için büyük bir gün olabilir. Yeni terfiler ve maaş zamları açıklanacak. Epey heyecanlıyım, iyi bir ücret zammı bekliyorum aslında. Terfi de fena olmaz tabi. Gecelerimi bile bu işe verdim. Sabahlara kadar raporlar yazdım, mailler cevapladım. Hak ettiğim her şeyi sonuna kadar istiyorum. Toplantı salonuna girer girmez, lakayt bir sessizlik karşılıyor beni. İçerisi boş... Arkamdan sesleniyor vardiya şefim. "Toplantı çoktan bitti. Pozisyonun aynı, maaş zammın asgari ücret oranında..."

***

Türlü bakışlar ve taciz eden mırıldanmalar eşliğinde nihayet iş yerime varabildim. Yıllar geçti, alıştım artık. Her zamanki gibi lanet ederek geliyorum işe. Baskılarla, zorlamalarla... Benim gibi okul çağındaki bir kız çocuğunun, kalem tutması gereken elleri nasır tuttu... Ama bugün eve dönmek istemiyorum hiç. Keşke mesaim hiç bitmese, sonsuza kadar çalışsam bu lokantanın bulaşıkhanesinde. Evdekilerin yüzünü bir daha görmesem. Yolda kalıp istemeye gelemeseler beni akşamüstü... Çığ düşse, yangın çıkırsa... Ölssem yahut şu sokakların kuytu köşelerinde. Bedenime büyük gelecek o gelinliği giymesem...

***

KURDELE VE FİYONK

ÖZLEM DEMİRKAN

Gözlerini kapatıyor. Geçmişinden bir sahne. Beş, altı yaşlarında. Annesi, saçlarına beyaz kurdeleden fiyonk yapmaya çalışıyor. Etrafta toz zerrelere yer çekimine inat havada asılı kalıyor. Büyük bir oda, koltuklar oymalı. İnce belli bir çay bardağı sehpanın üzerinde. Vitrinde danteller var. İsyani ediyor. Takmak istemiyor çünkü onlar saçlarını aşağı doğru çekiyor. Saçları kanatlı istiyor. Uçan bir balon gibi onu gökyüzüne çeksin. O zaman bulutların üzerinde yürüyebilir. Annesi öğretmeninin kızacağını söylüyor.

“Sen öğretmen olsaydın kızarmıydın?”

“Evet kızardım, bu bir kural uymamız lazım.”

Gözlerini açıyor. Caddenin karşısındaki eczanenin önünde, arkasına kocaman bir fiyonk takılmış bebeği annesi kucağında taşıyor. Bebek mutsuz, ağlıyor. O kadar çok ağlıyor ki sesi caddenin karşı tarafına geliyor. Nihan, otobüs durağından bağırıyor ya da bağıracağını hayal ediyor.

“Uçmasına izin verirsen ağlamaz.”

Gözlerinde yaşlar. Sesini duyuramıyor. Bebeğin annesi tedirgin. Bir iki damla ter boğazından göğsüne doğru akıyor. Sütü kıyafetine geçmesin diye taktığı göğüs pedleri kaymış. Beyaz ipek bluzunda bir ıslaklık. Başörtüsü ile ıslaklığı kapatmaya çalışıyor. Nihan, caddenin karşı tarafından bunların hiçbirini fark etmiyor.

“Sorun kurdelede, anlamıyor musun? Fiyonkta. O senin kızın, uçmasına izin ver.”

Taze anne, kapı kolunu tutmak için uzanıyor. Bir otomobil frene basıyor. Nihan kıpırdanıyor, çünkü artık bebeği ve annesini göremiyor. Fren yapan kadın, direksiyonun üstüne yığılmış. Öylece duruyor.

“Yardım edin lütfen.”

Hastanenin acil servisi kapısının önünde bir kıpırdanma. Nihan elleri ile gözlerini kapatıyor. Kargaşadan kaçmaya çalışıyor. İnsanlar “Ölmüş mü?” diye fısıldıyorlar. Fısıltılar kurdelelerle yakasına tutunuyor. Ellerini yakasına sürtecek fısıltıları kovmak için ama görürüm diye korkuyor.

“Aç gözlerini.”

“Açırsan eğer korkacak bir şey olmadığını görürsün. Onlar canavar değil, sadece bir bahçıvan ağaçlara farklı şekiller vermiş. Bak bu ağacı dans eden bir balerine benzetmiş.”

Balerinin arkası dönük, yüzünü çeviriyor ve ayakları uzuyor. Gözlerinde kara bir öfke ona saldıracak. Annesi anlamıyor. Korkusunu anlamıyor.

“Gel!”

Onu balerinin yanına götürüyor

“Dokun, o sadece bir ağaç.”

Dokunuyor. Onun ağaç olduğunu hissediyor ama zihninden bacakları uzayan ve dişlerini gösteren korkunç bir balerin olabileceği fikri çıkmıyor. Çantasının yere düştüğünü hissediyor. Gözlerini açıyor. Sadece düşmekle kalmamış, dağılmış. Anahtarı, cüzdanı, çubuk krakeri, bozuk paraları, ruju, kalemi, kitabı... Hızlı hızlı çantasına yerleştiriyor. Otobüs durağı birden kalabalıklaşıyor. İkinci kapıdan bandana takmış yirmi yaşlarında bir kız iniyor. Elleri beyaz, kaşları yok, ince bir ceket giymiş. Yüzü ile aynı renkte, bej. Yanına oturuyor. Yüzünü çeviriyor. Göz bebekleri kapkara. Nihan bu bakışı çok iyi biliyor. Otobüs durağının arkasındaki hastanenin bodrum katındaki

onkoloji bölümünde defalarca gördü. İki haftada bir toplam sekiz seans. Şahit oldu dantel gibi örülen, saniye saniye çoğalan acıya ve suskunluğa. Gözlerini çeviriyor. Bakış gitmiyor. Çantasındaki kitabın kapak sayfasındaki tavşan onu deliğe çağırıyor. Burnunu oynatıyor.

“İçeri gel.”

Gitmek istemiyor. Sedyenin önünde turuncu saçlı hemşire koşuyor. Turuncu eşarplı hemşire ise kadının damar yolunu düzeltmeye çalışıyor. Kenarından kan sızıyor. Kadın ölmemiş. Gözleri açık. Bir ferahlık esip geçiyor yüreğinden. Ölüm ve hayat arasında ince çizgide asılı kalıyor.

“Çubuk kraker ister misin?”

“Sağ ol bende de var.”

Nihan çantasından çubuk kraker paketini çıkarıyor. Bir otobüs durağında, olmayan saçlarına bandana takmış bir kız ve kurdelelerle fiyonklarla arası hiç iyi olmayan bir kadın, çubuk kraker yiyorlar. Önce ellerine alıyorlar. Sonra parçanın uzunluğuna bakıyorlar. Küçük bir ısırık alıyorlar. Yerken ayaklarını sallıyorlar. Kızın boyu kısa kolaylıkla yapabiliyor. Nihan ise dizlerini yukarıya doğru itirmek zorunda. Birbirlerine bakıyorlar. Hastane önünde bekleme bir din olsa ibadeti bu olurdu. O sırada eczaneden bebek ve annesi çıkıyor. Bebeğin arkasına takılan fiyongu merak ediyor Nihan. Caddenin karşısına geçse daha dikkatli baksa yanında oturan kız ile ritüeli de bozulacak. Yapması gereken çok şey olunca hissettiği huzursuzluk boğazına dolanıyor. Fularını biraz gevşetiyor. Kapıdan bir kadın daha çıkıyor yaşlı, iyi görünümlü, hatta çok iyi görünümlü. Elinde beyaz kocaman bir kurdele. İçi ferahlıyor. Biraz önce bağırdığında bu kadın onu duymuş. Kocaman dünyada bir kişi bile olsa biri onu duymuş. Bu Allah'ın işi, emin. Yaşlı kadın, kızını tutsak eden ama bunun farkında olmayan kadın ve huzur içinde uyuyan bebek uzaklaşıyorlar. O sırada yanındaki kızın telefonu çalıyor.

“Otobüs durağında seni bekliyorum.”

Bir anne geliyor. Anne olduğu o kadar belli ki! Kızını solmasın diye koklayamayan bir anne.

“Beşinci seansa hazır mısınız?”

El ele tutuşuyorlar. Hastaneye doğru yürüyorlar. Oturduğu otobüs durağından onları izleyebilmesi için başını çevirmesi gerekiyor. Giriş kapısına doğru çok uzak değil kırk elli metre. Bandanasındaki çiçekler rüzgarla hareket ediyor. Beyaz konversleri havalanıyor. Telaşlanıyor. İyi görünümlü yaşlı kadını bulsa elindeki kurdeleyi istese ve kıza bağlasa.

Gözlerini kapatıyor. Annesiyle sahil kenarında ellerinde limonlu sodalar denizi seyrediyorlar. Limonlu sodanın içindeki kabarcıklar büyüyor, o kadar büyüyor ki şezlong ile onu içine alıyor. Annesi ona bakıyor, sakın gülümsüyor, hiçbir şey olmamış gibi baloncuğu metal tokası ile patlatıyor. Kızıl uzun saçların taktığı metal tokası, limonlu sodadan çıkan ve şezlonguyla onu içine alan baloncuğu o kadar kolay patlatıyor ki. Zihni bu anı tekrar tekrar yaşıyor, içinden çıkamıyor. Metal tokayı kendisine vermesini istiyor. Böylece Nihan bizzat kendisi dışındaki baloncuğu patlatabilir. Telefonu çantasının içinde titreşiyor. Hastaneden arıyorlar. Annesi ilaçlarını tamamlamış gelip onu götürebilirmiş. Ayağa kalkıyor. Kemoterapisini aldığı yer eksi ikinci katta. Her yer bembeyaz. Tatlı, şen bir hemşiresi var. Kapıda görünce heyecanlanıyor.

“Bu son seansı gibi görünüyor. Ayşe Hoca size ne dedi?”

“Kazandık dedi. Üç ay sonra kontrol var.”

“Üç ay sonra sadece kahvemizi içmeye gelin lütfen”

Yaklaşıyor. Kahverengi rahat bir koltuğa oturmuş, yorulmuş bir kadın görüyor. Yavaşça kaldırıyor. “Yürüye biliyorum hala.” diye azarlıyor Nihan'ı. Nihan

annesinin olmayan saçlarını örttüğü başörtüyü düzeltiyor. Koltuğun üzerine serdiği penye çarşafı topluyor.

“Onur bizi alacak anne.”

Konuşmuyorlar. Nihan koridordaki hastaları inceliyor. Yaşlı, genç, çocuk, insanlık hallerinin hepsi var. Başını annesine çeviriyor.

“Anne kazandık.”

Annesi gülümsüyor. Gözleri yorgun. Olmayan saçlarına bandana takan kızdan daha yorgun. Hastaneden dışarı çıktıklarında güneş açmış. Yeşil daha yeşil, hava daha güzel. Arabaya kadar yüz metre mesafe var. Boynundaki fuları çözüyor. Annesinin bileğine bağlıyor, fiyonk yapıyor. Elini tutuyor. Eğilip elini öpüyor.

“Deli kız ne geldi yine aklına?”

Yürürken annesi, telefondaki bebek yeleği şablonlarının çıktısını almasını istiyor.

“Tamam ama fiyonk koymayacaksın.”

“Torunuma öreceklerime karışma.”

Eli karnına gidiyor. Bir kelebek kanat çırpıyor.

Yazar, zihninden uzaklaşıyor. Daha fazlasını görüyor. Nihan'ın bebeği bir kız. İyi görünümlü kadının oğlu askerde bacağını kaybetmiş. Birazdan Selma 1957 model Chevrolet'isiyle hastanenin önünden geçecek. Eczacı çırağı Betül'ün egzama sorunu var. Annesine kızıyor. “Yine mi temizlik? Hep temizlik! Sonra belim de belim.” diye söyleniyor.

KOVAN HAVASI

DERYA ATSAN

Pürenlere gidiyorum. Aklıma düştü bu Akdeniz çalısı. Yaşar Kemal'in İnce Memed'de “Toros Dağları'nda gezip kokusuyla erkekleri büyüleyen bir orman perisidir.” dediği püreni ne gördüm, ne kokladım. Lakin fındık irisi burnumu Toroslar'ın bu mor çiçeğine sokmazsam rahat edemem artık. Hem pürene, hem de ‘arıların annesi’ Paye'ye gidiyorum Zorlar Köyü'ne. Gidiyorum diyorum da daha bir gün evvel şehirlerarası ulaşım yasaklandı. Ya yoldan çevirirlerse ya virüs taşırsam hanelerine diye kalp pervanem pır pır. Ama “Gel.” dedi Paye, “Gel korkma. Bize bir şey olmaz. Biz kovan havası alıyoruz!”

Toroslar'a yaklaştıkça havanın aroması değişmeye, deli gibi çam ve kekik kokmaya başladı. Ah kekik! O, dağların süsü, Toroslar'ın nazenin gülüdür. Bir otun isminin bir sıradağa verildiğinin ünüdür. Yolcular uykuda. Maskenin ardında sürekli kendi nefesini solumak uykuyu koyulaştırıyor. Güneş kirpiğine dolansa bile uyanması zor. Birinin maskesi burnundan ağızına düşmüş, horlarken pupa yelken şişip iniyor. İşte Paye, kovanlarını taşıdığı kırmızı kamyonetine yaslanmış beni bekliyor. Arılara düçar olan bu tatlı kadına sarılmak istedim inince. Ama öyle bir zamandan geçiyoruz ki birini sevmenin emaresi ondan uzak durmak. Anne babası İstanbul'dan kaçıp köyde kalmaya karar vermişler bu sene. Çiçeği burnunda taze bir gelin Paye. Köy, olgunlaşmış nar, mandalın, portakal ve defne kokuyor, evlerin önü mersin.

İlk sabah yürüyüşünde, başında reyhanla gezen bir adama rastladım. Karantinaya alınmış bir evin bahçesindeki tabuta gitmek istiyor, izin verilmediğinden

evin etrafında dolanıp duruyordu. Tabut, mavi bir tülbentle örtülüydü. Ansızın düştü adam. Baş, omuzları, kolları toprakla buluştu. Toprakta daha iyi tutan, acıyı emip sağaltan yoktur. Adamın başındaki reyhanın burnuma gelen kokusu bir damarımı tutup kopardı ve ürpermiş kanımı vücuduma saldı. O an şehirden getirdiğim her şey berhava oldu. Bütün istekler, beklentiler, cesaretler. Salgının can alıcı elinden korktum. İstemsiz bir titremeyle sarsılıyordum. Eve gidip İrfan amcaya kovanlara gitmek istediğimi söyledim. Arıcı tulumlarını giydim ve kovanın kapağını açıp havasını ciğerlerime çektim. Kanatlarını okşamak için eldiveni çıkarırken, arılardan birkaçı havalandı ve kolumdan içeri girip beni karnımdan soktu. Zehirli iğnelerinden korkup telaşlansam da kaçmadım. Tulumu çıkarınca ölüm korkum da onlarla beraber öldü. İrfan amca beni aldı ve güngörmüş bir sandalyeye oturttu. Zehrin yangısını unutmam için anlatmaya başladı:

“Çerkezler nasıl keklük avlar bilir misin?”

“Yok.”

“Biz Çerkezler keklüğü vurmamız. Artık avlanmıyorum ya gençken kışları ormana ava çıkardık. İki üç gün aralıksız kar yağdığı zaman çalılıkların üstü büsbütün örtülür. Kekliklerin kanatları ıslanır o vakit. Ormana dağılır, her çalıya sopayla vururuz. Keklik varsa havalansın diye.”

“Kanatları ıslak olduğundan uçamaz değil mi?”

“Uçamaz ya. Her yer bembeyaz olduğu için uçunca gökyüzünde siyah bir leke halinde görünür. Bir söğüt boyu uçar, yere düşer. Orada mutlaka birimize rastlar. Bir daha havalanır ama bir mersin boyu kadar daha uçabilir ancak. Yere düşer. Karın altında, yumuşacık kar, kaçmaya başlar. Üzerine atlar, tutar, alacağı nefesi ihmal etmeden koyarsın heybene. Akşam köye dönünce cümle avcılar köy odasında toplanır. Şu erkekti şu dişiydi, keklükleri ayırırız. Dişileri ormana bırakır, erkekleri filan yaşlı, filan sakat diye taksim ederiz. Sen üç beş tane tutmuşundur

ama payına bir tane ya düşer ya düşmez. Bak kızcağızım, Çerkezler masal anlatmaz ha, tarih anlatır!”

Peş peşe sordum, Paye duraksız anlattı:

“Anaokulunda öğretmenken çocuklara, ‘Sen ne yapmak istersin, seni ne mutlu ediyor?’ diye sorardık. Ben de kendime sordum. Ve öğretmenliği bırakıp cevabın ardına düştüm. Dikiş ve resim kurslarına gittim. Bez bebekler diktim. Kukla oynattım. Kürek çektim, tepelere tırmandım. Gezmek istediğim yerleri gezdim. Sonra bir gün anneannem öldü. Annem onun yasını evimizi çiçeklerle donatarak tuttu. Çiçek tutkusunu bir miras gibi devraldı. O artık bir ‘eli yeşil’. Anneannem bayılırdı çiçeklere. Onlar için, onların içinde yaşardı. Maltepe’deki evinin balkonu çiçeklerle doluydu. İsimlerini bilmez, saksılarının etrafında arı gibi dolanırdım. Aralarında güzellik yarışması yapar, hep o yosuna benzeyen tuhaf çiçeğe kanardım. Şahane güzelliklerini Nazmiye’min sihirli ellerinden bilirdim. Mavi varildeki suda çiçek coşturan olduğunu sonradan öğrenecektim. Bir gün hasta yatağından doğrulup ‘Haydi pazara.’ dedi, ‘Çiçek almaya.’ Gizlice evden çıktık. Nefes nefese kaldı. Bastonuna dayanıp, üç adımda bir nefes aldı. İki sultan küpesi bulduk. Sonra ben okuluma döndüm. On gün sonra geldi haberi. Çiçeklere toprak olmuş.”

“Şimdi biliyorum, benim çiçeklerim arılarınkindir. Gelin duvağıdır, güldür, gevendir; yenedünya, ballıbaba, kestanedir; ayçiçeği, kekik yahut bademdir. Arıcılık kursuna gittim sonra. Ders arasında yakınlardaki bir kovan, yaslandığım zeytin ağacına oğul verdi. Bu hoş rastlantı beni zerrelere kadar büyüledi. Kedi gibi sevecek kadar yaklaşıncı da onun kanat çırpışına âşık oluverdim. Arı beni içine aldı, kuşattı. Arı tozunu yutan, kanadının yeli vuran iflah olmazmış zaten. Anne babamın emekli maaşıyla birkaç kovan yaptırdım hayretim kaybolmadan. Gökyüzü iş yerimin tavanı oluverdi. Derdim bal olmadı hiç. Beni büyüleyen o sihirli böceğe bir vefa. Sadece arıya sahip çıkmak istedim.”

“Çamurdan tohum topları yapıp fırlatıyorum sapanımla. Şifaları için ne duysam kulak kabartıyorum. Arılar dışarıdayken şeftaliye ilaç sıkın merhametsiz çiftçilere kafa tutuyorum. Oğul vermesin diye ana arının kanatlarını kesene laf ediyorum. Arısına bal bırakmayan arıcıları anlayamıyorum. Okalıptüsten, nane yağından, kekik suyundan hasta arılarıma doğal ilaçlar yapıyorum. Gecenin bir yarısı yağma olan kovanları kurtarmaya gidiyorum ailemle. Kadını kovanın yanına koymayan eskilerin hikâyelerini dinliyorum esefle. Arının kardeşi Basra böceğinin izini sürüyorum çamların arasında. Çamur ve samandan oğul otu sürülmüş sepet kovanlar, susayınca içsinler diye çakıl taşlarıyla arı hayratları yapıyorum. Petekten mum sarıyorum uzun gecelere. Su basmasın diye kovanları koymak için karınca yuvası arıyor, ölü arıları ezip çay yapan Rusları duyup şaşırıyorum. Arıların yorulmaz kalplerine hayran kalıyorum. Birikintilerde yüzmelerini, engerek otunun içinde, bambul otu yaprağı altında uyumalarını izliyorum. Kovanın nimetlerini bilgiyle harmanlıyorum ki sahip çıkanı çok olsun. Ariya bakarsan o da sana bakar. Mutluysa cennettir arının mezarı. Onu çocuklara anlatmak için okul okul geziyor, arı okulu açmak için mücadele ediyorum. Yorulunca sonra, bir çiçeğin başına oturuyor, arıyı bekliyor, nektara bulandığı an nefesimi tutuyorum. Nefesimi tutunca dünya tutuluyor. Tarifsiz bir tutulma hali.”

Üçüncü sabah yürüyüşünde, karantina evinin az ötesindeki kovanlar, sahibelerinin öldüğünü bilsin diye kara kumaşlarla örtülmüştü. Rahmetlinin gönül huyunu almış arıları, uysal bir sesle karanlıkta uğulduyordu. O sırada Çin'in Armut Tanrıçası Köyü'nde, ağaçlarını terk eden arıların yerine köylüler, bambuya bağladıkları tavuk tüylerini polene bulayarak çiçekleri tek tek elleriyle döllüyorlardı. Dünyayı hızla saran bir salgından arıların hastalandıklarını ve diğerlerine bulaştırmamak için kovandan ayrılıp kaybolduklarını bilmekteydiler. Benden sonrası tufan diyenlere, Payelerin karşı durduğunu da.

YOKUM BEN

NİLAR GÖK

Çöp bidonunun dibindeki boş tenekeyi almak için yarı beline kadar eğildi genç kadın. Kan önce bidona sarkan göğüslerine oradan da başına hücum etti. Gözleri karardı.

“Anam kahpesi beni uzun doğuraydı iyiydi!” diye düşündü.

Tenekeyi çöplerden topladığı hurdalarla dolu kocaman çuvalına attı. Kaldırımı yolun kenarındaki incir ağacının gölgesi vuruyordu. Oturdu. Sabahtan beri sıcak tepesine binmişti. Başındaki yazmayı çıkardı. Terden yapışmış saçlarını çözüp tekrar sıkıca tepesine doladı. Göğüslerinin arasındaki teri sildi yazmasının ucuyla. Terliklerini çıkarıp toz toprak içindeki ayaklarını yola doğru uzattı. Dün kaşla göz arasında, berber dükkanının önündeki sehpadan aşırıldığı sigara paketini çıkardı bel çantasından. Kibritini de bulup yaktı bir tane. Gölge bile nafileydi. Sıcak nefes aldirmiyordu adama. Sigarasını dudaklarının arasına kıştırıp yazmasıyla yellendi. Sokağa patlıcan kızartması kokusu yayılıyordu. Midesi bulandı. Bir tükürük savurdu yola. Üç dört oğlan çocuğu iğrenerek baktılar kadına, bisikletleriyle hızlıca geçtiler.

Karşıda alçak bir pencerenin perdeleri açıktı sonuna kadar. Bir kadın başı görünüp kayboldu. Sigarası bitince kalktı, susamıştı. Hurda arabasını çekerek yolun sonundaki çeşmeye doğru yürüdü. Deminki kadın seslendi arkasından.

“Bak bakayım buraya. Torunumun kıyafetleri var. Vereyim giydir çocuklarına.”

“İstemez. Verme abla.”

Çocuğu yoktu ki. Evli de değildi. Yaşı kaçtı onu bile bilmiyordu. Çeşmenin başında bidonlarına su doldurmaya çalışan adam, genç kadının ekşi kokusundan rahatsız olup kenara çekildi.

“Gel sen iç önce, ağzını dayama ama.”

Güzelce içti sudan. Elini kolunu, ayaklarını yıkadı. Yazmasını da ıslatıp başına doladı. Evlerin bitip zeytinliklerin başladığı, yeni villa inşaatlarının devam ettiği yokuşu tırmandı. Toprak yol, kırık mermerler, kum yığınları, boş koliler ve çimento çuvalları ile doluydu. Karton kolileri ayağıyla ezerek çuvalına attı.

Yüksekçe bir taşın üzerine oturdu. Nedense çabuk yoruluyordu son günlerde. Nefesi kesiliveriyordu. Yazları çok kalabalık oluyordu buralar. Sahil kenarındaki evler yazlık nüfusa yetmediği için tarlalara, zeytinliklere bile evler yapılıyordu. Sadece üç dört ayı geçirebilmek içindi bütün bu tantana. Bir sigara daha yaktı.

Kasaba ne kadar hızlı değişmişti son beş yılda. Oysa onun hayatı hep aynıydı. Çocukluğunda annesinin ailesiyle beraber şimdi adını çıkaramadığı çok uzakta bir yerde yaşıyorlardı. Sapsarı topraktan, mağara gibi evleri olan bir köydü. Sıcak yaz gecelerinde nenesi, dedesi, anası ve kardeşleriyle beraber damda uyuduklarını anımsıyordu. Babasını görmemişti hiç. Daha o anasının karnındayken babası hapishaneye girmiş orada da öldürülmüştü. Anası, babası belli olmayan ikizleri doğurunca dedesi onları köyde istememiş, kovmuştu.

Kalktı. Tarlaları geçip sahile inen taş evlerle dolu dar sokaklara saptı. Sokağın köşesinde durdu. Öğlen sıcağında tüm plaj insan kaynıyordu. Kadınlar, erkekler, çocuklar bağırsı çağrış denize giriyorlardı. Gözlerini kısarak seyretti kalabalığı. Başu döndü. Acıkmıştı. Arabasını plajın önündeki caddeye çıkarmak istemedi. Sokağın köşesindeki yıkık duvarın önüne bıraktı. Kokoreççi

Ayhan'ın büfesine kadar yürüdü. Bel çantasından para çıkardı.

“Ayan abi bana bi yarım bi de ayran.”

“Tamam geç dışarda bekle, geleni geçeni rahatsız ediyorsun. Paran var mı bari?”

“Var abi.”

Sıcacık ekmeğın ve buz gibi ayranın durduğu poşeti sallayarak bu saatte kimsenin gitmeyeceği çocuk parkına oturdu. İştahla ekmeğini yedi. Ayranı da bir dikişte bitirdi. Üstüne berberin son sigarasını yaktı.

Sekiz yaşındaydı. Babasının asker arkadaşı Salih, annesi, abisi, iki ablası ve ikiz kardeşleriyle dedesinin yanından ayrılıp bilmedikleri bir şehre gittikleri ilk gün kokoreç almıştı onlara. Küçükler bir ekmeği sırayla ısırmış, ayranı bir bardaktan beraber içmişlerdi. Soğuk bir sonbahardı. Kış boyu Salih'in evinde kaldılar. Bir yaz sabahı uyandıığında annesi, ablaları ve Salih yoktu evde, gitmişti. Akşama kadar bekledi dört küçük çocuk. Sonra uyuyakalınca tüm çocuklar gibi dünyanın derdini dünyada bırakıp, dertsiz tasasız düşlerden ibaret, açlığın, kötülüğün, sefaletin olmadığı o pembe dünyanın deryalarına daldılar.

Ertesi gün konu komşu olanı biteni anladı tabii. Bu Salih'in ilk vukuatı değildi ki. Nice gencecik kadınları, küçücük kız çocuklarını Anadolu'nun orasına burasına dağıtıp hiç etmişti hayatlarını. Komşular “Bu sabileri de yuvaya verelim.” diyorlardı. Konuşulanları duyunca ürkmüştü. Abisiyle anlaştılar. Kaçmak onlara en doğru karar gelmişti. Kardeşlerini bırakmak ise en zoruydu. Konu komşu evden dağılınca abisiyle doyasıya öptüler kardeşlerini. Sonra koşa koşa köyden çıkıp, tarlaları aştılar. Nefesleri bitene kadar koşup zeytinliklere daldılar.

Kalktı parktan genç kadın. Hurda arabasına doğru yürüdü. Kasabanın apartmanlarla dolu geniş caddesine

girdi. Yeni açılan büyük marketler, lokantalar, giyim ve kozmetik mağazaları vardı yol boyunca. Süpermarketin arka kapısına atılmış işe yarayacak ne varsa topladı. Marketlere hücum etmiş insanların arabaları ile doluydu cadde. Yanından güneş kremi kokan ve sadece şortlarıyla bikini üstü giymiş iki kız geçti. Belki de aynı yaşıydılar. Şampuan kokan saçlarını savurarak kahkaha atıyordu biri. Diğeri yüzünü ekşitti. Kokusunu duymuştu genç kadının.

Abisi ile kaçtıkları o yaz başladılar hurda toplamaya. Zarar görek zarar vermeyi öğrendiler zaman içinde. Başlarını menfaatsiz okşayan bir kişi de çıkmadı Allah için. Sonunda abisinin kaderi de babası gibi oldu. Bir bayram arifesinde hapisanede öldürüldü. Ondan sonra da bu kasabaya geldi. Kimse fark etmedi onu. Silik, yitik, tek başına. Her gün yanından geçen onlarca insan kafasını kaldırıp yüzüne bile bakmıyordu genç kadının. Oysa o hepsine dikkatle bakıyordu.

Caddenin sonundaki konteynırdan bolca pet şişe ve plastik ambalaj çıktı. Bir tane de yarısı dolu bir parfüm şişesi buldu. Bel çantasına attı. Akşam gölete girip bir güzel yıkanacaktı. Sabun bulmuştu dün. Sonra parfümü sıkıp uyuyacaktı. Belki sabah da sürerdi. Başu döndü yine.

Sazlıkların çevrelediğı gölet karanlıktı. Ay ışığında soyundu genç kadın. Su serindi ürperdi. Sabun ile uzun güzel saçlarını yıkadı. Göğüslerini, karnını, bacaklarını... Tertemizdi, mis gibi kokuyordu şimdi. Bulabildiğı en yeni kıyafetini giydi. Parfümden sıktı iki göğsünün arasına, saçlarına. Karanlıkta yürüdü. Ay ışığı yolunu aydınlatıyordu. Birkaç kurbağa vırakladı. Uzakta köpekler havlıyordu. Hafif esen rüzgâr saçlarını çabucak kuruttu. Yazmasını bağlamadı. Sahile inen yola saptı. Gündüz gibi kalabalıktı cadde. Dondurma yiyen, sahil boyunca yürüyen, kumlarda oturan insanlar vardı. Sokak lambalarının ışığından gözleri kamaştı. Ara sokağa çekti bedenini.

Ağız kurumuştı, başu döndü birden. Burnundan birkaç damla kan aktı yere. Gözleri karardı, içi çekildi. Önce ayak parmakları uyuştı, buz kesti. Soğuk ürperti dizlerine çıkınca düştü yere. Sabun kokan uzun saçları öylece savruldu kaldırıma. Parfüm kokan göğsü sessizdi, kıpırdamıyordu.

Sabah buldular onu. Bedeninden güzel bir koku yükselen genç kadını baygın sandılar. Sonra anlaşıldı tabii. Kimse arayıp sormayınca, kocaman mazıların gölgesindeki kimsesizler mezarlığına defnettiler. İki kişi yetti de arttı. Kuş kadar, tertemiz, mis gibi kokan bir kızcağızdu zaten. Biri kucakladı, öbürü toprak attı. Başına çattıkları tahtaya ismini, yaşını yazamadılar, bilmiyordu ki kimse. Acıdı genç olanı. Pespembe kokulu bir gül fidanı dikti başucuna.

VİTES SULTAN

AHMET SEMERCİ

Otobüsü kaçırmanın sıkıntısıyla gelecek minibüsü beklemeye başladım. Durağın gölgeliğinin altına saklanıp güneşten kaçtım ama nafile, bu kez de tenekenin sıcaklığı bunaltıyordu. Minibüsün gelişiyle moralim daha da bozuldu. Klimasız araç da çekilir miydi hiç?

Limana yanaşan gemi edasıyla yaklaşan minibüsün boş olması sevindiriciydi. Ön tarafa oturdum.

“Ooo hoş geldin İzmirli.” dedi Sultan abla.

“Hoş bulduk da değiştirmişsin aracı yine, keşke klimalısını alsaydın.”

“Kızım para mı var? Bunu zor aldım. Kaporta eski ama motor sağlam.”

Eskiliğine rağmen o kadar güzel geçiyordu ki vitesleri, Alsancak Kordon’da Mercedes sanırsın. Tık tık tık...

Hoşbeşten sonra aklıma geldi.

“Sana neden Vites Sultan diyorlar?”

“Çok uzun hikâye be kızım. Yol biter, hikâye bitmez... Anamın adı Türkan’dı. Babam da Türkan Şoray hayranıydı. Ben doğduğumda gözlerimi Türkan Şoray’a benzettiği için ‘Sultan olsun bunun adı, evimizde Türkan Sultan olur.’ demiş anama.”

“Yok adını sormadım vites lakabı nerden geldi?”

“Ha o mu? Minibüsü yeni almıştık. Bir gün yolda kaldı. Bizim adam anlar arabadan, ben desen motorcu Orhan’ın kızıyım. ‘Geç.’ dedi direksiyona. O ittiriyor, ben

de direksiyondayım. Araba boşta, unutmuşum her şeyi. Cemal bağıriyor arabanın ardından. ‘Vites Sultan, vites Sultan...’ Taktım ikiye, gürültüyle çalıştı bizim emektar. Görenler araba devrilecek derken ben kontrol edince bir alkış koptu ki... O günden beri adıma bile unuttum. Vites Sultan oldum... Cemal de ölünce, muavinlikten kaptanlığa yükseldim işte. Ekmek parası ne yapacaksın.”

İlk tanıdığım da erkek gibi giyinen bir kadındı Sultan abla. Eşi Cemal abi başkanın şoförüydü. Başkan değişince onu da çıkarmışlardı belediyeden. Minibüsüyle ekmeğini kazanmaya başlamıştı, muavine ihtiyaç olunca da Sultan abla yardımcı olmuştu. Babası motorcu Orhan, erkek gibi yetiştirmişti onu.

Üçüncü durakta telaşla bir kadın durdurdu minibüsü. Biri kucağında, biri elinde iki küçük çocuğuyla kaçarcasına bindi. Nefes nefeseydi, tedirgindi. Telefonuna bakıyordu sürekli.

Rutin bir hızla giden minibüsün vites sesi ve ara gazı kıvamı, motor yüklenmesinden başka ses yoktu ortamda. Ben, meraklı gözlemci, feleğin çemberinden geçmiş Vites Sultan ve bu heyecanlı kadının içinden geçenleri, iyi bir yazar olsa da yazsa dedim içimden.

Sessizliği, kadının üst üste çalan telefonu bozdu. “Ararsın ya, açmacen işte...” diyerek kapattı. Ardından bir daha... Bir daha... Küçük kız, telefondaki resmi gördükçe “Anaa bubam arıyo...” dedi. Arama kesilmedikçe çocuk da huzursuzlanmıştı.

“Bak gine arıyo emmeeee...”

İsrara dayanamayan genç anne, bir yandan kucağındaki çocuğu sallamaya çalışırken diğer yandan da telefona cevap verdi.

“Ne va İbraam. Ne arıyon beni? Anama gidiyom ben gari... Şeytan görsün yüzünü! İstemiyom seni... Sultanım deme bana. Hatçe benim adım. Hiç alttan

almağa çalışma... Onu, o zıkkımı içerken, kalbimi kırarken düşünceedin.”

Sultan kelimesi geçince göz göze geldik Sultan ablayla. Yolculuklarda pek çok olay yaşadım ama bir aile faciasını bu küçücük ilçede yaşayacağımı hiç düşünmemiştim. Ben aile trajedilerinin büyük şehirlerde, adliye önlerinde olduğunu sanırdım haberleri izledikçe. Hele ki “ya benimsin ya kara toprağın” sözüyle nice canların yandığını duydukça bir kadın olarak gelecekteki mesleğimden, evlenmekten ve kendimden korkar oldum.

İndi bindilerde Sultan ablaya yardım olsun diye muavinlik yapıp, para üstleriyle ilgilendim. Hatice'ye sıra geldiğinde, “Ben kızımı gucağıma alsam yanımda çok para yok. Bi gişilik aliveri misin?” dedi çekinerek.

“Senin ücret tamam kızım.” diye seslendi Vites Sultan, bana da para almamamı işaret etti.

Son durağa yaklaştığımızda üç kişi kaldık minibüste. Zaten neredeyse akraba olduk yol boyunca.

“Anaamm bizim araba duruyo durakta. İbraam bizden önce ni zaman gedi buree... Sultan abla netceezz?” diye seslendi Hatice korkuyla.

“Korkma kızım! Ne korkuyorsun, o korksun bizden. Biz üç kişi, o bir kişi. Çok sıkışırsak bi levye indiririm başına.” dedi Sultan abla.

Eyvah... Levye... Kavga... Yaralama... Adam öldürme... Kelimeler kafamda dolandıkça ben de korkmaya başladım. Adliyede göreve başlamadan adliyelik olacağız bu gidişle. Stajıma bile çok var. Allah'ım acı bana, kurtulalım şu işten. Sağ selamet durağa geldik ama hepimizin kalbi küt küt...

“Hatçe hoş geldin.” derken İbrahim sevgiyle kızını kucağına aldı.

“Niye gedin İbraam o zıkkımı bırakmazsan, ben sana

eve gemicem demedim mi?”

“Bak Hatçe, sus bi, beni dinle... Anam çocuklarını, karını almadan gelersen eve katmam seni.” dedi. “Bak hepimiz seni istiyoz Hatçe.”

“Durun bakalım gençler böyle şeyler ayaküstü konuşulmaz. Şu masaya oturalım bi soğuk su içelim, kendimize gelelim.” diye duruma el koydu Sultan abla.

Sanki aile bireylerinden biri de benmişim gibi ben de oturdum masaya. Ali Usta getirdi çayları.

Ortamın rahatlığıyla, Hatice sazı aldı ele, büyük bir özgüvenle.

“Bak İbraam, o zıkkımı içmeyeceğine dair yemin itmezsen şurdan şure adım atmam inan ki. Bilmiş ol!”

“Burda olur mu o iş? Eve gidem ederim yeminimi... abdest filen almak lazım.”

“Ne olcek alırsın burda, Sultan ablanın önünde yemin etcen...”

Tövbe estağfurullah çekerek İbrahim kolları sıvadı, çorapları çıkardı. Abdest için su şişesini eline aldı.

“Ne bakıyon? Döküvesene suyu, alem abdesti.”

Muzaffer komutan Hatice, suyu yavaş yavaş döküyordu. Su her türlü kötülüğü, nefreti temizliyordu sanki...

Durakta, başköşede asılı Mushaf'ı çıkardık torbasından, çaktı İbrahim besmeleyi.

“Dur bi, ben ne dersem sen tekrar etcesin.” diye otoritesini yineledi Hatice.

“Ey yüce Allah'ım, şu içkiyi bir daha içmiceme, Hatçe'yi de üzmüceemee, senin kitabına el basarak, burdaki şahitlerin huzurunda yemin ediyom. Sözümünden dönesem Peygamber Efendimizin şefaatinde mahrum galem.”

“Hatçe bu çok ağır olmadı mı?”

“Ağır olsun ki bi daha yapma. Söyle çabuk unutmadan.”

İbrahim özenle tekrar etti.

“Bakın gençler, bundan sonra kavga mavga yok. Kendinize acımıyorsanız şu iki sübyana acıyın. Onları anasız babasız bırakmayın.” diyerek noktayı koydu Vites Sultan.

Ne okuduğum hukuk fakültesinde böyle bir şey duydum ne evden çıkarken bugün böyle bir şey yaşayacağımı hayal ettim. Rüyamda görsem inanamayacağım bir seremoniye şahitlik ediyordum. Aile dramının böyle çözülmesine hukukta ne ad verilir onu da henüz öğrenmedim. Bildiğim şu ki Hatice'nin de, İbrahim'in de yüreği tertemiz.

“İbraam, buree gelmişgen, anamgile de uğrayım mı bii?”

“Gidem de... Evimize döncen emme...”

“Dönerim tabii, Sultan abla dedi ya, çocuklarımızı babasız mı bırakcem?”

“Buba dondurma alıvecen mi?” diye babasının boynuna sarıldı küçük kız.

Mutluluğun tablosu bu olsa gerek. Sessizce uyuyan masum bebek, annesinin elini hiç bırakmayan sarı bukleli çocuk, kavuşmanın sevincini yaşayan İbrahim ve yuvasını kurtaran Hatice, kırmızı şahinlerine binmeden önce hepimizle ayrı ayrı helalleşti.

GÜLENDAM

BURCU TÜYLÜOĞLU

Dünyada bundan daha fazla rahatsızlık veren bir ses yoktur. Her sabah, alarmını kurduğum telefonuma duyduğum nefretle uyanırım. Bu olabildiğince yüksek sesin gaipten değil de başucumdan geldiğini fark etmem hayli zaman alır. Neyse ki evde benden başka uyanacak kimse yok. Eğer bir başkası olsaydı bağırış çağırışla başlardı sabahlarım. İyiden iyiye alıştığım yalnız hayatımın çekici taraflarından biri de budur.

Uykusu iyice açılmış bir Gülendam'a dönüştüğüm zaman, sabahlarımın tartışmasız en mühim olayını gerçekleştirmek üzere aynanın karşısına geçerim. Yüzümün inceden görünen çizgileri derinleşmeye can atarken, onların hevesini kursağında bırakacak türlü cilt serumlarını, kremlerini yüzüme boca ederim. Otuz yedi yaşında, yok yok daha otuz altı yaşında olduğumu söyleyebilmiş değilim herkese! Saç kıyafet derken iki dirhem bir çekirdek çıkıveririm evden.

O sabah ilk olarak adliyeye geçtim. Duruşmaya katıldım. Bir ara emniyete uğradım. Ofis işlerim zaten vazgeçilmezlerim. Dosyalar incelendi, dilekçeler yazıldı, müvekkil görüşmeleri yapıldı. Buyurun Avukat Gülendam Hanım'ın durmaksızın koşuşturmacasına!

Günün nasıl geçtiğini pek anlayacak vaktim olmasa da bittiğini fark ettiğim an, yorgun gözlerimi bir nebzecek dinlendirip ofisten ayrıldım. Akşam ayazı bastırılmış. Soğuğa aldırmayacağımı sanıp zemheri zürefası gibi çıkmıştım evden. Şıklık uğruna hasta olmayı göze alan akılsız Gülendam. Allah vere de şifayı kapmasan!

Bir an önce evimin yolunu tuttum. Anahtarımı, buz kesmiş elimde hazır ettim daha varmadan. Fırına uğrayıp ekmek aldıktan sonra apartmana girdim. Sımsıcak evime çıkmak için sabırsızlanıyordum ki gözüm posta kutuma ilişti. Rulo hâlinde büyükçe bir kâğıt sıkıştırılmış. Merakla alıp açtım. Nasıl yani? Ben miyim bu resimdeki? Kim çizecek ki benim portremi? Aman ya Rabbi, gerçekten de benim işte! Altına da pek okunaklı diyemeyeceğim el yazısıyla bir şeyler yazılmış. Zar zor okuyabiliyorum: “Şiirlerimin sözcükleri, resimlerimin objesi olup dolduruyorsun defterlerimin beyaz sayfalarını. Bana defter borcun var Gülendam.” Hayda! Şaşırısam mı, gülsem mi, endişelensem mi şimdi ben? Ne yapacağımı bilemeden kâğıt elimde eve çıktım.

Bir şeyler hazırlayıp yemeye koyuldum. Aklım hâlâ önümdeki duran kâğıttaydı. Böylesine güzel resim yapan bir tanıdığım yoktu. Bir de şiir yazıyor ha! Sanat dallarını meşgul etmenin gururunu yaşamalıydım; en azından şimdilik. Gülersin tabii, gül gül sanatsal Gülendam. Hay aksi! Olacağı buydu. Sıcacık çorba kâsesini düşürdüm yere. “Gülerek yemek yenmez, nimetin zoruna gider kızım.” derdi babaannem. Yine haklı çıktın Sevim Sultan. Yere dağılan büyük cam parçalarını elimle topladım. Üstünkörü halıyı da sildim. Kalanını daha sonra halletmeye karar verdim. Orayı öylece bırakıp makarnamı ve salatamı alıp salona geçtim.

Yalnız yaşamamanın sevdiğim taraflarından biri de her yaptığıma karışan, konuşan kimsenin olmayışıdır. Çok uzun zamandır yalnız yaşıyorum ve evimi çok seviyorum. Her köşesi sadece bana ait. Her bucağı, benim yaşam alanım. Her eşyası ve her detayı benim karakterimin yansıması. Çoğu zaman özenilesi bir hayatın figürü olduğumun farkındayım ama öyle kolayca verilmedi sahîp olduklarımız. Şimdilerde tuttuğunu koparan, gözü pek Gülendam diye anılışım da kolay olmadı. Kimseye muhtaç olmayan, el açmayan güçlü bir kadına dönüşmek genlerimden geçmedi ne yazık ki. Birçok deneyimimi,

dar zamanların üstesinden gelerek kazandım. Her şeyi yaşayarak öğrendim. Korkularımı yok etmek için çırpındım bunca sene. Korkmak, kaçmak, ağlamak ya da fazla hassas olmak gibi özelliklerim olmadı çoğu zaman. Toplumun her çeşit insanıyla fazlaca muhatap olup eninde sonunda sadece bana ait olan evime dönerim. Sakin yaşamayı severim ben. Yine de her şeye rağmen büsbütün çekici diyemem yalnızlığa. Kimi zaman bir ses işitmek istiyorum evimde. Güldüğüm zamanlar biri daha benimle gelse de uzun sürse gülüşlerim, diyorum. Bir türlü ölçülerini azaltamadığım nefis yemeklerim ziyan olunca üzülüyorum. Ah, Gülendam ah! Yine üstesinden gelemediğin duyguların ziyaret saati başladı.. Ziyaretin kısası makbuldür ama senin misafirlerin pek sever yatıya kalmayı.

Ertesi gün bir düzine işi halletmenin verdiği keyifle döndüm eve. Apartmandan içeri girer girmez gözüm, istemsizce posta kutusuna kaydı. Yine bir mektup bırakılmış. Bir hışımla çekip açtım kâğıdı: “Seni göremediğim zamanlarda dışarıdan izliyorum zamanı. Bana zaman borcun var Gülendam.” Allah Allah! Birisi şaka mı yapıyor, tehdit mi ediyor, sürpriz mi hazırlıyor? İşkillenmeye başlamıştım artık.

Sonrasında uzun süre ardı arkası kesilmeyen şiirler, yazılar ve resimler aldım postacımdan. Yüzüm her açıdan resmedilmiştir artık. Tuhaf tuhaf borçlarım, gösterişli ve bir o kadar da sevgi dolu cümlelerle bildiriliyordu. Çıldıracağım sanıyordum da pek öyle olmadı.

Ofisten bir an önce çıkıp gizemli mektuplarımı okumak isterken buldum kendimi. Hepsini, yeni gelenle birlikte en baştan tekrar tekrar okuyordum. Hoşuma gidiyordu artık benim için yazılan cümleler. Bir yandan kendimi fazla kaptırmamaya çalışsam da etkileniyordum ister istemez. Nasıl biri olduğuna dair hayaller kurmaya bile başlamıştım. Neden böyle bir oyun içinde öğreniyordum sevildiğimi? Karşıma çıkıp söyleyemez miydi? Oyunun

sonunu fazlasıyla merak ediyordum ama sabrımı ikna etmek için hayallerim de tükenmişti artık. Birkaç kez kim olduğunu öğreneyim diye hafta sonları balkondan apartmanı izlemiştim ama o günlerde mektup almadım. Bu kadar içten şiirler yazan biri iyidir herhâlde diye düşünüyordum. Hep böyle olurdu çünkü ince ruhlu şairlerin kişilikleri. Böyle öğretmişti edebiyatın ilkeleri. Hâlim tavrım bir başkalaşmıştı. Birisi için değerli olduğunu bilmek, her yaptığına sevgi katıyormuş meğerse. İnanır mısınız artık çalar saatimin sesini bile seviyordum. Çok uzun zamandır böyle şeyler hissetmemiştim. İçimde dağlar kadar büyük heyecan, yaramaz bir çocuk gibi kıpır kıpır olmuştum. Durduk yere kalkıyor, yürüyor, gülüyordum. Kalbimde yakın zamanda çiçeklenecek bir tomurcuğun tatlı kıpırdanışlarını hissediyordum. Seviliyordum ve sevmeye hazırdım.

Bir Pazar uyanalı epey olmuşken kapı çaldı. Ben kim olduğunu henüz sormadan, ayak seslerimi duymuş olacak ki "Aşure getirdim Gülendama abla." diye seslendi alt komşumuzun oğlu Can. Kapıyı hemen açtım. Elindeki tepside duran bir kâse aşureyi bana uzattı. Ayaküstü ders sorgusundan geçirdiğim ve lise tavsiyeleri verdiğim Can, kaçmak ister gibi ama muzip tebessümünü bırakmadan arkasını döndü. Merdivenlerden inecekti ki birden duraksadı. "Gülendam abla, sana yazdıklarımı okuyor musun?"

İşte o an yıkıldım. Kendimden utanıyordum, nefret ediyordum. Yatağıma gidip yorganı başıma kadar çekip uzun süre ağladım. Evet, ben ağlıyordum! Her zaman dik durabilmeyi beceren ben, şimdi tutamıyordum gözlerimi. İlk defa sevgimle sınanmıştım. Aktıkça akıyor yaşlar yastığıma. Her şeye rağmen kızgın değilim Can'a. Hatta bir ara tebrik edeceğim, malum yetenekleri için. Bir suçlu varsa o da benim. Yalnızlığı aklıma öğrettim, ellerime, gözlerime anlattım da kalbimi hiç düşünemedim. Bir iki güzel söze kanacak kadar zayıf bırakmışım onu. Çok nazlı büyütmişim. Güçlü kalması için yalnız kalbime el verememişim. Elbette tek suçlu benim. Yargılanacağım öyleyse. Kalbim benden şikâyetçi olacak. Cezamı çekmeye razıyım.

Avukat Gülendama Hanım, gönül davalarına da bakıyor musunuz?

İKİ PARÇA

TUĞÇE ÖCAL

Bir şeyleri gözden çıkarmaya kızımın süt kokulu beşiğinden başladım. Doğumuna az kalmış göçmen bir kadına, kızımın küçülen bütün kıyafetleriyle birlikte yolladım beşiği. İçimde, odada oluşan boşluktan daha büyük bir boşluk açıldı. Zor bir karar. Yıllarca düşünmüş, bütün ihtimalleri hesaplamış, kendim ve kızım için güvenli olduğuna inandığım bir seçenekten yana kullanmıştım tercihim.

Sonra yavaşça evin diğer odalarındaki eşyalarımızı, fotoğraflarımızı, nadiren de olsa güldüğümüz anıları, kızımın patlayan ilk dişini, ilk adımını, ateş yüzünden uykusuz kavuştuğum sabahları topladım. Birbirimize gösteremediğimiz, yıpranmış ve vadesi çoktan dolmuş tahammülü odanın bir köşesinde bıraktım. İçinde mecburiyetten gülümsediğimiz vesikalıkların olduğu bir defter aile olmaya yetmiyormuş, anladım.

Sandığımın aksine kolay olmuyor hiçbir şey. Kendimi ilk kez böyle bir savaşın içinde bulduğumdan değil de bu savaşın bir sonunun olmadığını kanıksadığımdan büyük bir hayal kırıklığı yaşıyorum. Babasızlığıma, boşanmış bir kadın olmam da eklenince, her şeye açık sayılıyorum. Çirkin imaların, hakkımdaki varsayımların sonu bir türlü gelmiyor. Annem gibi olmayacağım diyerek çıktığım yolun sonunda, kaderimi kızımın ve annemle eşit şekilde paylaşıyorum. Dulluk ve babasızlık... Kızımın hikâyelerimiz de burada kesişiyor. Tek fark, onun tüm bunlara şahit olduğu süre, benim şahitlik ettiğim süreden epeyce kısa. Yine de ağır. Yine de zor. Babasızlık kekremsi bir tat bıraksa da ağzımızda, aynı şekilde etkilemiyor

hayatımızı. Benim dışımdaki herkes, kızımın mutsuz bir çocukluk geçireceğinden emin. İnsanlar ağzının suyunu akıta akıta davranış bozukluğu göstermesini, şımarık hallere bürünmesini, hiç olmadık bir yerde olmadık bir şey için tutturmasını bekliyor.

Boşanıp, anne evine döner dönmez çocuk odası takımı alıyorum. Üzerimde katmerleşen sahihsizlik duygusunu bastırmaya çalışıp; kızımı kendime dost, odayı da Hira belleyip öyle sığınıyorum içine. Bir de yavru kedi sahipleniyoruz. Hayata karşı tüm ezilmişliğim ve yenilmişliğime rağmen dik durup kendimce yeni bir aile kuruyorum. Ayaklarımı bu kaygan zeminde sabit tutabilmek için büyük bir çaba sarf ediyorum. Bütün çelişkileri, çıkmazları, öfkemi bir kenara bırakıp yas tutmayı kendime hak görmeden uyanıyorum her sabah. Bir yandan iş bir yandan da kızım için yarı zamanlı bir okul arıyorum. Kızım benim gibi olmasın diye didinip duruyorum.

Evimizin civarında bulunan kız meslek lisesinin anasınıfına kayıt yaptırmak için müdürüyle görüşmeye gidiyorum. Müdür Bey, elinde tuttuğu dosyayı, her hareketinden belli olan bir isteksizlikle inceliyor. Kâğıdın üzerinde yazılı şeyleri ilk defa okuyormuş gibi başa sarıp tekrar okuyor. Kâh başını sallıyor kâh kendince bir şeyler mırıldanıyor. Tavırları ve sessizliği karşısında huysuz bir adam olduğu önyargısına kapılıyorum. O okuyup ağzının içinde bir şeyler mırıldandıkça kızımın sabrı tükeniyor. Yapışıyor feraceme “Bensıkıldım, gidelim!” diye tutturuyor. En sonunda dayanamayıp “Bir sorun mu var?” diye soruyorum. Kafasını kaldırıp kızıma bakarak konuşmaya başlıyor. “Açık konuşayım, biz anne baba ayrı çocuklarda sorumluluk almak istemiyoruz. Eski eşler çocuklarını kaçıncıca bizim başımız belaya giriyor.” diyor. Yüzüm allak bullak oluyor. Duyduğum şeylerin gerçekliğinden şüphe ederek yalnızca “Nasıl?” diyebiliyorum. Aynı umarsız ifadeyle kendince bir açıklama yapıyor. “Ne yazık ki geçmiş yıllarda yaşadık böyle bir durum. Anne

babası ayrı bir öğrencimizi, babası okul çıkışında kaçıncıca okul yönetimi zora girdi. Çocuğunuzun babası gelsin, kendisiyle yüz yüze görüşelim, böyle bir durum olmayacağına dair karşılıklı anlaşalım, ne siz mağdur olun ne biz mağdur olalım.” Müdür Bey’in, içimde volkan gibi patlayan cümlelerini kızım da duyduğu için dehşete kapılıyorum. Gözlerime hücum eden su kütlesini sabit tutmaya çalışırken uğuldayan beynimde, kulaklarımda kızımın sesi yankılanmaya başlıyor. Az önce feraceme yapışıp gidelim diye eteğimi çekiştiren kızım şimdi odanın orta yerinde avazı çıktığı kadar bağıyor. “Benim babam burada değil ki! Gelemez! Uzakta benim babam!” Kızımı elinden tutup hızla dışarıya çıkıyorum. Adımlarımın hıstan hızlandığını, kızım bana yetişemeyince fark ediyorum. Durduğum zaman elini avucumun içinden çekiştiriyor. “Bırak acıtıyorsun!” diye ağlamaya başlıyor. “Evimi özledim, babamı özledim, ailemi özledim!” diye bağıyor sokakta. Kızımın babasını, o evi, o şehri ve yaşadığımız her şeyi unutmasını istiyorum. “Bizim evimiz burada, senin ailen burada. Bak kedin üzülür gidersek.” diyorum. “Aile, anne baba çocuktan olur. Kediden, anneanneden aile mi olur? Kandırıyorsun beni!” diye bağıyor ve koşarak uzaklaşıyor yanımdan.

O gece, şikâyet edilebilecek bütün makamlara dilekçe yazıyorum. İnsan acılarını, üzüntülerini ya da canının yanmışlığını yeniden yaşıyor gibi hissedebilmiş. Acıyı konuşmak, insanın gönlünü ferahlatmaz daraltır, hüznünü çoğaltırmış. Klavyedeki harflere her basışımda içimde bir oyuk oluşuyor. Ferahlamak yerine daha da bunalıyorum. Uyumadan önce kızımın ateşinin çıktığını fark ediyorum. Bir türlü düşüremediğimden hastaneye götürüyorum.

Kullanılan ilaçlara, geçen günlere rağmen ateş düşmeyince yatış veriyor doktor. Bir süre sonra hastanede geçirdiğimiz günleri de sayamaz oluyorum. Vakit hep aynı. Hep gece, hep kırk derece, hep ateş. Doktorlar değişiyor, hemşireler değişiyor, temizlik görevlileri vardiyayı bir diğerine devrediyor. Koridordaki diğer odalar dolup

boşalıyor, dört yüz on beş numaralı oda bizi salmıyor. Kızımın nabzı bir yavaşlıyor bir hızlanıyor benim nabzım hep hızlı hep drtnala.

“Bu ateş neden kırk derece, neden hiç düşmüyor?” diye isyan ediyorum. Kan testleri temiz, idrar testleri temiz. Sonuçlar pirpak maşallah. Doktorlar kapalı kapılar arkasında fısıldaşılıyor, sıra sıra yapılan testlerin bir türlü sonu gelmiyor. Hemşireler dört yüz on beş numaralı odaya ilaç taşımaktan koridoru aşındırıyor. Kızımın kolları, ayakları delik deşik, her yanına damarına giden yollar inşa ediliyor. Damarları ateşten büzülüyor, eli kolu mermere dönüyor. Pek kendinde sayılmadığı bir esnada titreyen çenesinden, birbirine çarpan dişlerinin arasından tıslayarak konuşuyor. “Babamı istiyorum.” diyor.

Kızım “baba” diye tutturunca önce elim ayağıma dolanıyor sonra çaresiz babasını arıyorum. Yoğun olduğunu, gelemeyeceğı için zgn olduğunu, hem şimdi gelirse kızımın bunu alışkanlık haline getireceğini anlatıyor uzun uzadıya. Bir baba figürüne ihtiyacımız olduğundan kendi babamı arayıp hastaneye gelmesini rica ediyorum. Babam yorgun olduğunu söylüyor. Böyledir, babalar hep yoğun ve yorgundur.

Günlerce kontrol altına alınamayan ateş, sonunda tanı konulamadan kendiliğinden düşüyor. Doktorun mutluluğu, benim de tedirginliğim dışardan bakınca belli oluyor. Doktor, dosyayı tutuşturup elime “Geçmiş olsun.” diyor. “Geçer mi sahi?” diye soruyorum kendime. Taburcu olmak için dosyayı imzalayacağım esnada görevli memur bir bana bir kızıma bakıyor. “Siz nesi oluyorsunuz? Soy isimler farklı da...” diyor. Zaman şekil değiştiriyor. Kızım elindeki balonun ipini bırakıveriyor.

İnsanlar, bağrışlar, okul müdürleri, keskin alet yaralanmaları, memurlar, ikinci derece yanıklar, dördüncü derece acılar, doktorlar, kızımın yaşından daha fazla yıldır baba olan adamlar, dedeler ve yeni doğmuş bir bebek, birbirine geçmiş halde balonun ipine takılıp açık pencereden szlp gidiyor. Kızım, bir gömlek giyiyor üzerine ve büyüyor. Gmleklerimiz birbirinin aynı, sanki artık daha çok benziyoruz.

TÜTÜN VAKTI

HAZAL KAR AKDENİZ

Tan vakti usulca yaklaşıyor. Günün en sıcak saatinde yeşilden sarıya çalan bu vakitlerde ise alabildiğine yeşil görünen yaprakların altında eller ritmik bir hızla dinlenmeden alışıyor. Yaşlı, genç, damarlı, damarsız, esmer, beyaz, ince parmaklı, kt parmaklı, etli, zayıf sayısız el güneşle yarışarak yeşil yaprakların dibine, daha dibine ulaşmaya alışıyor. Genç ellerden birinin hızı gittikçe yavaşlayıp duruyor. Bu durmanın uzun soluklu olmasını genç ellere can veren başka bir elin drtmesi engelliyor. Kadınlar bu saatlerde tütün toplarken, bir yapıyı özenle ve zamanla yarışarak inşa eden yapı işçilerine benziyorlar.

Yapış yapış olmuş tütün yaprakları kimsenin içine yaramayacağından tütün toplayıcısı için gün gece yarısından dört saat sonra başlıyor. Dar ve tümsekli sokağa giren servis tek katlı, badanasız, pencereleri demirli evin önünde durduğunda ilk Seher biniyor, ardından da yaşından daha küçük gösteren Evin. Saçlarını başının tepesinde topuz yaptığı için yüzündeki güneş lekeleri ortaya çıkıyor.Şofrn arkasındaki ilk sıraya yerleşir yerleşmez uyuklamaya başlıyor. Servis sarsıldıkça Evin’in ince, uzun ve beyaz boynu sağa sola, ne arkaya gidip geliyor. Kendi sokaklarına benzer beş sokakta durup kadınları ve çocukları topluyorlar. Sayı on dörde ulaştığında servisin sapacağı sokak bitiyor, geriye sonu tütün tarlalarına çıkan yarım saatlik, yamalı asfalt yol kalıyor.

Yolun bitmesine yakın Seher, Evin’i omzundan şiddetle sarsarak uyandırıyor ve sabahları takındığı en ciddi

tavırla ela iri gözlerini Evin'in yüzüne dikeyor.

"Sakin ola iş yaparken uyuklayayım deme! Yoksa yarın bizi getirmezler. Duydun mu?"

Evin uyku sersemliğini üstünden atamamışken başıyla annesini onaylıyor. Servis durur durmaz açılan kapıdan kendini dışarıya atıyor. Arkasından inenlere yol vermek için iki adım atıp sağa çekiliyor ve sanki ayılmak için gökyüzünden yardım istemişçesine burun deliklerini olabildiğince genişletip derin bir nefes alıyor. Daha nefesinin yarısını dışarıya geri vermemişken, Seher damarlı elleriyle onun cılız koluna yapışıp tütün yapraklarının arasına sürüklüyor. Evin'in verimsiz çalışmasından korkarak buradan kazandıkları parayla kış için alacağı salçanın hesabının denk gelip gelmediğini kafasında tartıyor. İşte şimdi saniyelerin bile oldukça önemli olduğu, insanla tabiatın on gün sürecek yarışı başlıyor.

Kışı boz bir çirkinlikte geçiren tütün tarlaları için yazın son demleri uçsuz bucaksız bir güzellik demek. İnci gibi ipe dizilen ama aralarına toprağın en canlı haliyle kahverengiye alan tütün yaprakları büyük bir düzenle gökyüzüne uzanır. Yeşilin maviye kavuşmasının verdiği huzur insanın içine yerleşir.

Seher'in elinden kurtulan Evin, diğerlerinden daha hızlı davranıp tütün yapraklarının böylesi bir düzenle sıralandığı ilk sapa yapışıyor. Seher de hemen onun yanındaki sıraya yetişiyor. İkisi de bir buçuk metrelik tütün dalları arasında yeşilin en canlı haliyle bütünleşip ilk rakipleri olan tütün gövdesiyle mücadele etmeye başlıyor. Bu halleriyle bedenleri olduğundan çok daha küçük bir hale bürünüyor. Seher güçlü ve iri bir kadın, nerede olursa olsun iş yaparken altı çocuk doğurmuş bedenindeki yorgunluğun onu hantallaştırmasına izin vermiyor. Geceleri daha iyi bir yaşamın hayaliyle uyurken sabahları şikâyetsiz yollara düşüyor. Sanki bir kerecik "Ah!" dese kurulu yapboz darmaduman olacakmış gibi...

Seher'in kıvrak beli dört defa doğrulup bükülürken Evin'in çelimsiz vücudu ona ayak uyduramıyor. Seher elleriyle belini büyük bir maharetle olabildiğince hızlı çalıştırırken, bir yandan da öfkeyle Evin'in yavaşlığına söyleniyor. Evin bu söylenmeleri kulak arkası etmiyor ancak çelimsiz ve uykulu vücudunun daha hızlı olmasını da sağlayamıyor. Yavaş hızlı derken on kökün yapraklarını temizledikten sonra elleriyle beraber gözlerinin de ağırlaştığını hisseden Evin doğrulmak istiyor. Doğrulsun ki derin bir nefes alıp uykusunu açsın. İçinden şimdi şu sıcağın altında üç kuruş için mücadele etmek değil de yastığı yumuşak genişçe bir yatakta yeni uyanıyor olmak vardı diye geçiyor. Sonrasında taze demlenmiş çay, yanında keçi peyniriyle güzel bir kahvaltının hayalini kuruyor. Keçi peyniri en sevdiği peynir, bir de etlisinden siyah zeytin olursa Evin için kahvaltı tamam demektir. Masaya iyice yerleşip bardaktaki çayın ılık buharıyla dudaklarını nemlendirirken, Evin'in gittikçe yavaşladığını fark eden Seher üçüncü sıranın başına geri dönüyor. Elinde yapraklar, zihninde çayın hayaliyle öylece bekleyen Evin'i tıpkı serviste yaptığı gibi ama bu defa ayağının burnuyla dürtüyor.

"Geberesin! Ne dedim ben sana!"

Seher'in öfkeli sesi Evin'i kendine getirip az öncekinden daha hızlı çalışmasını sağlıyor. Evin hayatı boyunca Seher'den diğer kardeşleri kadar dayak yememiş olsa da korkuyor. Seher ise yeniden tütün yapraklarının dibine eğilirken az ötede ayakta dikilen tütün sahibinin olanları görüp görmediğini anlamak için o yöne doğru göz ucuyla bakıyor. Saçsız, tıknaz adamın çekik gözlerini kısip onlardan tarafa baktığını görünce gözlerini kaçırıp kafasını yaprakların arasına gömüyor. Tütün sahibinin olanları fark etmesi Seher'i daha da kızdırıyor ve hem söylenmeye hem Evin'i göz ucuyla takip etmeye devam ediyor. Evin'in kısa sürede hızını artırması onu bir nebze rahatlatırsa da her an yeniden dalar korkusuyla gözleriyle takibi bırakmıyor. Evin'in uykusu ise hem yükselen

güneşten hem de annesinin korkusundan açılıyor. Şimdi tütün yaprakları arasına saçılmış nar taneleri gibi rastgele serpiştirilmiş on dört kadın ve çocuğun tek derdi en büyük rakipleri güneşle mücadeleyi kazanabilmek. Yüzünü gösteren güneş yakıcılığını hissettirmeden toplayabildikleri kadar yaprak toplamalılar ki on günlük mücadele kesintiye uğramasın.

“Toplama bitti! Çay hazır, çayınızı alıp saplama geçin!”

Güneşin yükselmesine paralel hızla işleyen eller daha hızlı olmaya çalışırken gelen tok komut bu işin yarına kaldığını, sırada görece daha kolay bir işin onları beklediğini haber veriyor. İşe ilk girişen de ilk bırakan da Evin oluyor. Seher’in sinirinin yatışmadığını bildiğinden ondan tarafa bakmadan hızlıca semaverin yanına ilerliyor ama o daha semaverin başına yetişemeden Seher ensesinde bitiveriyor.

“Bana bak kız, saplama yaparken uyuklarsan oyarım o gözlerini!”

“Yok, ana uykum açıldı zaten.”

“Zahmet olmuş!”

Seher, tütün sahibinin ortanca oğlu tarafından eline tutuşturulan iki bardak çay ve peşinde Evin’le beraber elleri yanmadan kendini toplanan yaprakların yığıldığı gölgeliğe atıyor. Bir yandan da içinden küçük oğlu Ahmet şunların yerinde olsaydı ne olurdu diye geçiriyor ama hemen ardından sakıncalı bir şey düşünmüş de bunu etrafındakiler anlayacakmış gibi düşüncesini savuşturuyor. Artık işin yükünü ellerle beraber beller ve dizler değil boyunlar ve omuzlar çekmeye hazırlanıyor. Güneş yükselmeye devam ederken yaprak toplayan eller yıllanmış bir terzi hassasiyetiyle ama hızını kaybetmeden tütün yapraklarını askıya hazırlamak için saplama başlıyor.

YALNIZLIK

ELİF NİHAL ALTAN

İsmim okunduğunda, beni taşıyacağından şüphe duyduğum bacaklarım önce hafifçe kıpırdandı sonra verilen komutu yerine getirmek için var gücüyle doğrılmaya yeltendi. Yıllardır yükümü taşıyan iki uzvumun nazını çekmeye bile mecalim yoktu o an. Olmuştu işte. Söyleneni yapıyorlardı. Aralık duran kapıya doğru beni taşıdılar. Ahşap jaluzinin kısmen açık olduğu oda loştu. Sevindim çünkü gün ışığının şımarıkça duvarlara vurmasını seyredecek keyfim yoktu. Kapıda beni tebessümle karşılayan psikoloğa elimi uzatmakla yetindim. Tebessümü eksik bu temastan hoşnut olup olmadığı umurumda bile değildi.

“Hoş geldiniz Yelda Hanım.”

“Hoş gelip gelmediğime biraz sonra karar verirsiniz.” demek istediysem de sustum.

Gösterilen yere oturdum. Zaten son zamanlarda en iyi yaptığım şey buydu. Ne söylenirse onu yapmak.. Birisi bütün düşünme yeteneğimi elimden almıştı.

“Nasılsınız?”

Nasıl olabilirdim? İyi olsam burada ne işim vardı? Yine sustum, başımı öne eğdim. Konuşmaya çalışsam bile sıkıttığım dişlerimin arasından dökülecek kelimeler anlaşılacak mıydı? Birbirine geçirdiğim parmaklarıma bakıyordum. Tanrım! Ne kadar da çirkin ellerim vardı. Yenmiş tırnaklarıma sürdüğüm oje etlerime taşmıştı. Onunla ilgilenmediğimi fark etmiş olacak ki bu kez başka bir soruyla dikkatimi çekmeyi denedi.

“Sizi buraya getiren sebebi konuşmaya hazır mısınız?”

Başarmıştı. Başımı kaldırdım ve merakla beni süzen gözlerine baktım.

“Ben de bu ‘an’ı bekliyordum. Kafamın içi uğulduyor. Bedenimin içinde birden fazla kişiyle yaşıyorum. Onları susturabilir misiniz?”

İşte yine sahibini tanımadığım parmaklar boğazımı sıkıyordu. Bu parmaklar içimde yaşayan yabancılardan hangisine aitti acaba? Onları şikâyet ettiğim için bana öfkelenmişlerdi ama tecrübe etmişim; ne vakit ağlasam çözümlüveriyordu parmakları. Benimle birlikte onlar da gevşiyordu sanki. Konuşmaya devam edebilmek için yine izin verdim kendime, ağlamaya başladım.

Önümdeki sehpa duran kutuya uzandı karşımdaki yabancının eli. Çekip çıkarttığı peçeteyi dilersem kullanabileceğimi söyledi. Sonra devam etti:

“Kafanızın içindeki sesler kime ait? Tanıyor musunuz onları?”

“Tanıdıklarım da var tanımadıklarım da!”

“Ne diyorlar size?”

“Etrafımda beni seven insanların yıllarca bana söylediği ne varsa onları çürütmeye çalışıyorlar.”

“Bunu biraz açalım mı? Sevdikleriniz size neler söylüyorlar mesela?”

“Güzel olduğumu...”

“Güzelsiniz zaten.”

“Öyle miyim sahi?”

Cevabı dinlerken özellikle gözlerine baktım. Yalan söyleyip söylemediğini anlayacağımı düşünüyordum.

“Yelda Hanım, sizi aksini düşünmeye iten sebepleri ayrıca soracağım ama önce şunu bilin; çirkin kadın

yoktur. Siz de inanın bana çok güzelsiniz. Peki, başka neler söylüyor sevdikleriniz?”

“Çok başarılı bir mimar olduğumu...”

Elindeki kalemle defterine notlar düştü.

“Demek mimarsınız. Ne kadar güzel.”

“Üstelik yazarım. Şiir, roman ve hikâyeler yazıyorum.”

Elindeki kalemi bıraktı ve bana daha dikkatli baktı.

“Öyle mi? Siz bence hayranlık uyandıran bir kadınsınız. Sanki daha fazlasının olduğunu söylüyor içimden bir ses. Anlatır mısınız?”

Bakışlarına iliştiği hayranlığı okuyabiliyordum. Her zamanki gibi geçici yüklendiğim bir cesaretle konuşmaya başladım.

“Sesimin güzel olduğunu söylerler, şarkı da söylerim hem öyle hisli söylerim ki her defasında kendim bile ağlarım söylerken. İlkokulda ud çalmaya başlamıştım ama o konuda çok yetenekli değilim sanırım. Bir arpa boyu yol gidemedim.”

“Ne kadar şanslısınız. İnsanın bu kadar yeteneğinin olması Tanrı tarafından bahşedilmiş kocaman bir armağan bence.”

“Öyle sanıyorsunuz değil mi?”

“Değil mi?”

“Hayır! Yapabildiğim her şey prangam oldu.”

“Nasıl yani? Biraz açabilir misiniz bu son cümlelerinizi?”

Gelmek istediği yere varmış olmanın heyecanı vardı bakışlarında. Nokta atışı yapmıştı bu sefer.

“Bütün bu meziyetlerim, yazdığım şiirler, hikâyeler, yaptığım yemekler en çok eşimde hayranlık uyandırsın istedim.”

“Uyandırmadı mı?” diye sorduktan sonra ekledi: “Hala evli misiniz?”

“Hala evliyim. Hala çok seviyorum. Maalesef uyandırmadı doktor hanım.”

“Bu düşünceye nasıl kapıldınız peki?”

“Bir kızım var. Babasının duygusal eksikliğini hissetmemesi için ona hem anne hem baba olmaya çalıştım. Zamanımın büyük kısmı onunla geçiyordu. İki buçuk yaşına gelene kadar kreşe göndermedim, ben baktım. Bu süreçte evimin yemeğini, temizliğini hiçbir şekilde aksatmamaya çalışıyordum. Çok yoruluyordum. Ondan tek isteğim, eve geldiğinde tutulan boynumu ve hissetmediğim kollarımı biraz rahatlatmak için kızıyla ilgilenmesi olurdu.”

“En doğal hakkınız. Buna bir itirazı olur muydu?”

“Tartışma çıkarır, bütün gün mesaide yatmadığını, kendisinin de çok yorgun olduğunu söylerdi. Tüm gün beş dakika oturmadan sofraya koymak için hazırladığım her şey görevim gibi gelirdi ona. Bir tatlı söz, bir teşekkür işitmezdim.”

“Sizi anlıyorum. Peki, bu durum karşısında ne kadar kırıldığınızı ona hiç anlattınız mı?”

“Anlatsam da çoğu şeyi anlamıyordu ve tartışma çıkıyordu. Çocuğumun bu ortamda büyümesini istemediğim için susuyordum. Yazma yeteneğimi, en çok sustuğum zamanlarda keşfettim. Yazdığım şiirler herkesin ilgisini çekmeye başlamıştı. Kısa süre sonra işe başladım. Artık hem çalışıyor hem yazıyordum.”

“Harika. Peki, bu süreçte yazmak ve yazdıklarınızın insanlar tarafından beğenilmesi size ne hissettiriyordu?”

“Anlık bir sarhoşluk... Mutlu oluyordum ama en çok o beğensin, o okusun, yalnızlığımı anlasın istiyordum. Artık program davetleri almaya başlamıştım. Şiir

seslendirmeleri yapıyordum. Amatör de olsa şarkı söyleyebileceğim ortamlarda duygularımı kusuyor ve onun yanına gittiğimde beklentilerimin en aza inmesini diliyordum.”

“Öyle oldu mu peki?”

“Hayır... Etrafımda artan insan kalabalığı, hayranlık uyandıran işler yapmam onu daha çok öfkelenirdi. Konunun başlığını net koymasa da rahatsızlığını hareketlerinden ve yeri geldiğinde sarf ettiği kırıcı cümlelerden anlıyordum.”

Ağlamaya devam ediyordum. Anlatırken o anları yeniden yaşar gibiydim.

“Ne diyordu size?”

“Bana yetişemediğini, benim aileme yetemediğimi, ayrılmak istediğini söylüyordu.”

Kaşının tekini kaldırıp, defterine yeni bir not düşüp devam etti.

“Siz ayrılık teklifine nasıl cevap verdiniz?”

“Onu sevdiğimi söyledim. Eğer tek sorun benim müzik veya şiir ile ilgili etkinliklere gitmemse bunlardan vazgeçebileceğimi söyledim. Öyle de oldu... Artık davetlere icabet etmiyordum hatta şiir dahi yazmıyordum ama şanslıydım biliyor musunuz? Her zaman sorunları şansa çevirmeyi annemden öğrenmiştim. Evimde oturup ilk roman denememi yaptım ve fark ettim ki sustukça daha çok konuşuyordum kendimle. Daha üretken bir döneme girmiştim.”

İkna olmamış gibiydi.

“Peki siz bir şeylerden vazgeçtikçe sorunlarınız azaldı mı?”

“Hayır... O benden vazgeçmeye başladı. Bizimle vakit geçirmekten keyif almıyor artık. Herkesin kendisine ait

bir hayatı olması gerektiğini ve yakasından düşmemi söyledi!”

“Şimdi size ne yapacağınızın söylenmesine mi ihtiyaç duyuyorsunuz peki?”

“Hayır. Bugün bir yabancıyla dertleşmek istedim sadece. Huzursuzluk çıkmaması, daha da önemlisi çocuğumun babasız büyümemesi için yine susacağım ve sizi bir daha görmeyeceğim. Biliyorum ki her kadın yalnız bu hayatta ve her kadın başarısını sevgisiz bir eşe borçlu.”

Sustum ve sessizce terk ettim odayı.

PARADOKS

HASAN KILIÇ

Seni görüyorum.

Soluğun hızlanmış. Yüzündeki hafif gerginlik ve heyecanla atan kalbinle, güneşin altın rengi ışıklarıyla aydınlanan iş yerine adımını atıyorsun. Siyah bir etek ve beyaz bir bluz giymişsin. Etek, incelikle vücudunu sarmış, bluz ise duruşunu daha da zarif hâle getirmiş. Karnında beni taşıyorsun.

Minik kalbim sevgiyle ve umutla titrerken, henüz kimse fark etmemiştir beni. Kıvrılan koridorların ardından patronunun cam duvarlı odasına girdiğinde, seni yüksek tavanlı ve modern tasarımlı bir ofis karşılıyor. Sarı, turuncu çiçeklerle dolu beyaz seramik saksılar, yemyeşil bitkiler ve cam duvarlar üzerine asılı yağlıboya tablolar... Gözlerin bir tabloya takılıyor. Kaşların hafifçe kalkarken, göz bebeklerin daha da büyüyor. Gri ve siyah tonlarla çizilmiş kasvetli bir orman manzarası... Dalların arasında kaybolmuş, güneş ışığının ulaşamadığı ağaçların silüetleri ruhunun derinliklerine kadar işliyor. Rengârenk çiçeklerin yer almadığı bu ormanda, yalnızlık, umutsuzluk ve karanlık hüküm sürüyor. O an, sevgiyle dolu yüreğin bir anlığına burkulup, renkler soluklaşıyor.

Patronunun üzerinde gri takım elbise ve yüzünde sert bir ifade var. Soğuk bakışları arasında, bir zamanlar güven ve samimiyetle dolu bir ilişkiniz olduğunu hatırlıyorsun. Eski günleri düşündükçe kalbin hüznle dolarken, içten içe onun anlayışına ve desteğine tekrar kavuşma umuduyla yanıp tutuşuyorsun.

Seni duyuyorum.

“Son üç yılda yaptığım başarılı satışlarla iki defa terfi aldım. Biliyorsunuz siz de kolay kolay izin kullanmam. Çocuğumun tedavisi için bir haftalığına Amerika’ya gitmemiz gerekiyor. Siz de uygun görürseniz eğer?” diyorsun sesinde bir titremeyle.

Masasının arkasında oturan patronunun elleri masanın üzerinde, parmakları hafifçe birbirine dolanmışken ağzından acımasızlık dökülüyor. “Bu iş yerine çocuklu kadın mı alınır? Hem de hasta çocukla verimliliğini nasıl sağlayabilir ki?” diye mırıldanıyor. O an, soğuk bir rüzgâr okşar gibi geçip gidiyor kalbinin üzerinden. Kaşlarının arasında hafif bir çizgi beliriyor ve dudaklarını sıkıyorsun.

İçindeki minik yürek, ben, cılız bir hıçkırıkla cevap veriyorum. Küçücük ellerimle nazikçe karın duvarını okşayıp, seni teselli etmeye çalışıyorum. “Annemin emeği, azmi, daha da artacak patron bey. Küçücük kalbimle ona yardım edeceğim!” dercesine tekme atıyorum. Ancak kırgınlım. Henüz anlaşılmamış, fark edilmemişim.

Seni tanıyorum.

Nezaketli ve dayanıklısın. Bir savaş var meydanda, görüyorum. Herkes oyuncu olmuş, oyun büyük, mecburiyetten oynuyorsun sen de. Değilse... Hayatın zorluklarıyla mücadele edecek kadar donanımlısın. Başarılı, üst üste terfi almış bir iş kadınısın. Kolay kolay ezdirmezsin kendini, alırsın herkesten hakkını. Ama mevzubahis ağabeyim olunca akan sular durur. Sen durulursun.

Aynı sahne her gün tekrarlanıyor. Patronunun acımasızlığı karşısında dimdik ayakta duruyorsun. Uzaktan bir melodinin sesi, kalp atışlarına eşlik edercesine duyuluyor. Ancak zamanla yorgun düşmeye, yüreğine içten içe sızan acıyla, kendini yalnız hissetmeye başlıyorsun.

Karanlıktasın! Ta ki o gün gelene, benden haberdar olana kadar... Gözlerin dolu dolu bakıyor, şefkatle okşuyorsun beni. Yüzüne bir tebessüm yerleşiyor. “Seninle güçlüyüm, birlikte ilerleyeceğiz geleceğe.” dercesine yumuşak bir dokunuşla beni seviyorsun. Yüreğinde yeni

bir şarkı başlıyor.

Seni hissediyorum.

Korkularını alt etmeye çalışıyorsun. Patronun acımasızlığı, senin için önemli değil artık. Çünkü seninle birlikte yürüyorum. İş yerindeki soğuk rüzgârlar benim koruyucu kanatlarım altında savrulup gidiyor. Kendini buldun. İç dünyanın, masalsi bir bahçeye dönerken, birlikte rengârenk bir geleceğe doğru yol alıyoruz.

Her adımda seninle birlikteyim. Kıvranışlarını, mücadeleyi hissediyorum. Kendi içinde bir paradoks yaşıyorsun ama benimle cesurca ilerliyorsun. Ancak patronun, sana olan önyargılarından arınamıyor bir türlü. Sabah iş yerinde beklenmedik bir çağrı alıyorsun. Patronun odasına gittiğinde, yüzünde ciddi bir ifadeyle karşılaşıyorsun. Kalbin hızla atarken, tedirginlikle doluyor için. Patron sessizce dosyaları karıştırırken, gözleri bir an seninle buluşuyor. “Kendini işte yeterince kanıtladığına inanıyorsan otur.” diyor. Kısa bir an için gözlerin titriyor. Heyecan ve endişe arasında gidip gelen duygularını görüyorum. Birbirimizin korkularına sığınıyoruz. Kendine güvenli bir şekilde patronunun karşısına oturuyorsun. Omuzların dikleşiyor, dudakların hafifçe gülümsüyor.

Patronun kaşlarını çatıyor. Bir anlık yalandan şaşkınlık beliriyor yüzünde. “Hamile misin yine? Çocuklu kadınlar için burada çalışmak çok zor.”

“Evet, hamileyim.” diyorsun, sevgi ve güçle dolu sesinle. Ağabeyimin iyi olabilmesi için bana ihtiyacın var.

Patronun düşünceli bir şekilde gözlerini kaçırıyor. Sessizlik çöküyor odaya, koridorlara. Sonunda, sakın bir şekilde konuşuyor: “Tamam, sana bir şans daha veriyorum. Ancak beklentiler yüksek olacak. Performansını düşürdüğünü gördüğüm anda, ne olursa olsun işten çıkarılacaksın.”

Seni izliyorum.

Aldırma! Aldırmazlığa bırak kendini! Biliyorum, umutla bekliyorsun beni.

KIRGIZ EBE-BACI AYRANI

ELÇİN ÖDEMİŞ

Kırgız Ebe alnındaki teri kolunun yeni ile siliverdi. Hasat mevsiminin sıcaklığı heç bişeye benzemiyordu. Hele bu sene sıcaklık yabana atılacak cinsten değildi, yakıp kavuruyordu. Engürü yazı tamudan toprağa düşmüş araz misaliydi. Şeyhler Köyü'nde kayanın üstünde oturmuş ağır ağır giden taşbaka⁵ baktı. Evini sırtında diyar diyar gezdirir, nece bilgileri, nece dertleri taşırdı. Sırtını yokladı, elini yumru yapıp belinin ortasına yavaşcana vurdu. Yorgundu. Yürekleri ağzında, gelmekte olan âfeti bekliyorlardı. Moğol denen zalım yakıp yıkmadık ocak bırakmamıştı. Onları durdurmak için giden erlerini teker teker kurban vermişler, köyler dula, topraklar şehide doymuştu. Efkâr basmıştı Türk iline, Türk budununa, genç kızlar gelinlik hayalini bırakmış aş derdine düşmüştü. Çocuklar oyun değil, nefes peşindeydi. Ahî ocaklarının yükü artmıştı. Yabanabad'a; Isık Gölü'nden gelen göçerler konmuştu, hastalıktan, açlıktan kırılan insancıklar yardım isterdi. Kuraklık, göçerler, yetimler; dertlerini sırtlayacak tek yer ahî ocaklarıydı. Erleri düşmanla döğüşürken, diğer işler bacılara kalmıştı.

Kırgız Ebe genç yaşında, Yabanabad Bacılarının başıydı. Akli, bileği sağlam, yüreği peygamber aşkıyla yanan, imanlı hârun olarak gönüllere girmişti. Şeyhler Köyü'ndeki kargaşayı durdurmuş, işleri düzene koymuştu. Kayınatası, kayınanası, iki göz nuru oğluyla yaşıyordu. Eşinden haber almayalı çok olmuştu. Taşbaka yerde bulduğu otu yedikten sonra başını içine çekiverdi. Kırgız

Ebe, daşlardan seke seke geleni görmek için elini gözüne siper etti. Anakız'dı, Ocağın en genci, delidolusuydu.

"Kırmızı Ebe Bacı Hâtun!"

"Soyka adımı öğrenemedi. Ne inleiyon, duruyon yeri göğü?"

Soluk soluğa gelip durdu, şişen dalağını tutup iki nefes aldı.

"Ahî Mesut ve kilim alucuları geldi."

Kırgız Ebe Hâtun büyük adımlarla köy odasına vardı. Anakız onu takip ederken yorulmuştu.

"Çeşmen kurumasin, bu ne tez gidiştir."

Ahî Mesut, Kırgız Ebe Hâtun içeri girince ayağa kalktı. Kırgız Ebe Hâtun posta gidip oturdu. Birbirlerine hürmet gösterdiler.

"Hele nefes alasanız, kızlar, şincik aş hazırlar, ayran eder."

Anakız, mutfakta pilav ve ayran çalkalanmasıyla meşguldü, yemek az bulununca, mutfakta kalan birkaç yumurtayla çılıbır yapıverdi, aşın yanına eklendi. "Etsiz pilav çıhar mı heç?" denilince, Meryem hemen bahçesinden tavuğu kapıp geldi. Bahçede eyleşen Abdülcemil'i çağırıldılar, eline bıçağı veriverdiler. Abdülcemil tavuğa bakınca, eli titredi.

"Moğol'a dünyayı dar edecem dii caka satardın, cücücük davuğu gesemiyon."

Abdülcemil hışımla baktı "Aba! Bu döşman mı? Can!" dedi.

Anakız elinden bıçağı aldı,

"Kırmızı Ebe'nin oğlu, yediğin davuk budları döşman mı eyle? Golun, elin berk olmaya, heç sende alp olur mu?"

Abdülcemil'in altta kaldığı görülmemişti.

⁵ Kırgız dilinde Kaplumbağa

“Gör bak, alp olam, gazi olam, o ak yüzün al ola.
Anamın adı Kırgız!”

Oruç, abisinin kesemeyeceğini bildiğinden, ihtiyarlardan Durali’yi çağırmıştı. Bir çırpıda tavuğu kesti. Yemekler hızlıca hazırlandı. İçeri götürüp sofrayı kuruverdiler. Kırgız Ebe misafirlerine eşlik ederken, kilim pazarlığını da yapıvermişti. Bu yılın kilimleri pek güzel olduğundan, itiraz edilmemişti. Kazandıklarını, yetimlere, dullara, borçlulara, hastalara, kimsesizlere, çeyizlere, ayırdılar. Yemeniden gelen akar ile ocağın tekkesini yenileyeceklerdi. Geri kalanı üleşeceklerdi. Ahî Mesut gidince Kırgız Ebe bacılara döndü.

“Yarın Keçilerin gızı Zümrüt’ün hasatı var.”

Sergenden seccadeyi aldı, ocağın küçük kızlarını yanına çağırırdı. Tevhid zikri yaptırdıktan sonra eve vardı. Aile fertlerini doyurdu, oğlanları yatırdı. Sabahın ilk saatlerinde kalkıp hazırlandı, hasat erken başladı. Çocukları uyandırdı. Oruç ve Abdülcemal, köyün hayvanlarını gütmekle vazifeliydi. Avludan uykulu gözlerle çıkan yahışıhlı oğlanlarına baktı.

“Bastığınız yerlerde gül bite.” dedi.

Anabir garındaşı Sonay, sırtına bebesini bağlamış geliyordu. Hâtunlar tarla başında gün doğumunda toplandılar, hepsi evlerinde işleri bitirmişlerdi. Bir kısım hanım da inekleri sağıp, sütleri pişirecek, peynir ve yoğurt mayalayacaktı. Bacılara düşen iş çoktu, peynirler Yabanaba’da gidecek, satılacaktı. Kimsesizlerin evi temizlenecekti. Hepsinden Kırgız Ebe mesuldü. Sadece bunlar da değil; düğün, cenaze işleri, köyde kavga gürültüyü engellemek, çoluğun çocuğun imanını berk ve sabit tutmak, örf dışı hareketlere aman vermemek, onun yönetimindeki bacılara düşüyordu. Ahî Ocağıyla beraber omuz omuza çalışıyorlardı. Bacıyan-ı Rum olmak kolay değildi.

Kırgız Ebe, başlayabilirdi. Önce, uluların türbesi ziyâret

edildi, kan akıtıldı, toy kurulup sabah yemeği yendi. Orağı eline alıp besmeleyi çekti.

“Hızır bereketi olsun.”

Böylece hasat başladı, akşama doğru Kırgız Ebe Hâtun, “Tarla oynuyor.” diye bağırdı.

Bu hasat bitmek üzere demekti, en son sıraya gelince bir bağırış daha duyuldu

“Tarlanın bereketi, kurdun kuşun hakkı.”

Bu hasat bitti demekti. Kırgız Ebe toplanan ekin saplarını, kızların başının üstünde gezdirip salavatlama okumaya başladı.

“Adem baba ekti ekini

Cebrail verdi kökünü,

Peygamberler bunun vekili

Verelim Muhammed’e salavat.”

Hep bir ağızdan salavatlar okundu, desteler yığınların üzerine atılırken “Allah Allah” nidaları yükseliyordu. Desteler bitince, ekinlerin bir kısmı saçı yapıldı. Ağızlardan “Yarabbi bizi bu eziyetten kurtardığın için şükürler olsun.” dendi.

Kırgız Ebe, Keçilerin Zümrüt’e döndü.

“Allah yenisini nasip etsin, bereketli olsun.” dediğinde, yerin sarsılıp titremeye başladığını hissetti. Herkesi susturdu, kulak verdi iyice.

“Atlılar!” diye bağırdı. Hepsi yanlarında tuttukları hançerlere sarıldı, kenarlarda bekleyen kılıçlı Hâtunlar vaziyet aldı. Oruç düşe kalka yanına geldi.

“Ana, ana! Sultan ordusu geliyo!”

Tarlalardan, kayalıklardan seyirtti, orduyu gördü. Sultan Alâeddin önde, ordu süratle yaklaşıyordu. Hasat güneşinin altında neferler, atlar perişan haldeydi. Atlar

daha fazla bu sığağa dayanamazdı. Nefes almalydılar. Köy girişinde önlerini kesmeye karar verdi. Töre gereğince, sultan da olsa bir kadın dur denilince, durulurdu. Sultan, ona bakıyordu.

“Sultanım, Hele ordumuz içcaklarda bir bacı ayrıranından içe”

Sultan harbe giderken gönül kırmamak için, ikramı kabul etti. Anakız'ın getirdiği yoğurdu ayran yalağına döküverdi. Keykubat'ın Komutanı Emiryaman; yalakta olan ayrına, bir de orduya baktı. Yirmi kişilik ayran, binlerce kişiye nasıl yetecekti?

Kırgız Ebe, ayrıranı “Benim elim değil Fadıma anamızın eli değsin, artsın eksilmesin, taşsın dökülmesin, bereketini versin.” diyerek çalkaladı. Anakız ve diğer bacılar, ellerinde bakraç yalaktan doldurdukları ayrıranı sundukça sundular. Ordunun hepsi, ikişer üçer bardak içti ama Kırgız Ebe'nin kepçesinin daldığı yalaktan ayran eksilmedi. Emiryaman ve Sultan hikmeti gördü, sustu. Askerler hürmetten “ana” diye seslendiler. “Yeter” manasında, “Ana-dolu, Ana-dolu” diye söylediler. Anadolu ismi binlerce kez cihanın her noktasından duyuldu. Toprak ve taşlar yerinden oynadı. Bundan gayrı bu topraklar da “Anadolu” ismi aldı başını, dilden dile, yürüdü. Sultan, “Dile benden ne dilersen.” dedi. Kırgız Ebe Hâtun hiç düşünmedi, Oruç'un kolundan tutup uzattı.

“Oğlum ya gazi olsun ya şehit, yanına al, alp yap, Sultanım.”

Sultan ikiletmedi, Şeyhler Köyü'nden vergiyi kaldırdı, Kırgız Ebe'ye vakıf mülkü verdi. Oruç'u Emiryaman'a teslim etti. Abdülcemil, “Ben” diye bağırıldı. Onu da yanlarına aldılar. Kırgız Ebe Hâtun oğullarının arkasından derunî bakışla baktı. Bacılara döndü.

“Daha yapılacak çok iş var.” dedi.

Engürü'nün sığağında taşbaka, kayanın ardından başını uzattı, yoluna devam etti.

ŞEMSIYE

DİCLE KESKİNOĞLU

Tarihi çarşıdan eve doğru giden yolda, otobüsler hep tıklım tıklım olurdu. Birinin omzuyla, ötekinin kalçasıyla, sigarasını otobüse binmeden hemen önce söndürenin ağız kokusuyla ya da horluyor gibi nefes alıp verenin rahatsız edici homurtusuyla temas etmeden, o yolculuğun bitmesi mümkün olmazdı. Tam üç durak boyunca...

Otobüs henüz birinci durakta durmuş ve mevcut insan çeşitliliğinin arasına yenilerini eklemek için beklerken, Ebru kendini dışarı attı. İnip yürümeye karar verdi. Evine varması için geçmesi gereken o iki durağa meydan okumaya niyetlenmişti. Birisi o an ne yaptığını sorsa “meydan okumak” eylemini telaffuz edemezdi. Ama içinden bir ses, bu şekilde davranması için onu yüreklendirdi.

Gömleğinin önünü temizler gibi yaptı. İki yakasını tek eliyle kontrol etti, baştan ikinci düğmenin kapalı olduğundan emin oldu. Neyse ki köklü bir değişiklik yaparak iki durak erken indi diye üstü başı dağılmamıştı. Yüzünde beliren, kararlılığına herkesten önce kendisini inandırmaya çalıştığı ifadesiyle gururlu görünüyordu. En azından, o an birisi fotoğrafını çekse ve altına bir sıfat eklemesi gerekse, “gururlu” yazardı. Parantez içindeki “tereddütlü” ilavesi eşliğinde...

Otobüsten iki durak erken indiğini bir tek kendisi biliyordu bilmesine ama sanki bütün kentin haberi varmış da ondan açıklama bekleniyormuşçasına bir tavır takınmıştı. Çenesini her zamankinden daha yukarı kaldırıp, omuzlarını dikleştirerek biraz önce yanından geçen

iki genç kıza, beden diliyle “Ne yapacağımı bir tek ben bilirim!” demişti. Karşıdan gelen yaşlı amca, soluklanmak için kenarda durduğunda, gözleri gayriihtiyari buluşmuş, bedeni bu kez kafasını hızla öteki tarafa çevirerek, “Beni tenkit etmeniz yetti artık.” cümlesini savurmuştu.

Işıklarda beklerken, yanında duran beyefendiye bakıp etek ucunun ütüsünü düzeltir gibi yaparken “Kendi başıma karar alamam mı sandınız?” dediğine emindi. Herkese sözüm ona cevabını verdikten sonra epey güç almış olacak ki çiselemeye başlayan yağmura karşı ilk kez bir önlem almak istemedi.

Çantasının dibinde yatan ve tüm yıl orada muhtemel yağmurları bekleyen, kir göstermesin diye en siyahından seçilmiş şemsiyesini açmadı... Hâlbuki şemsiye çantanın gediklisiydi. Ebru'nun hayatında meydana gelmesi muhtemel tüm olumsuz durumları temsilen, birlikte yol aldığı bir eşlikçi...

Geride bıraktığı her kaldırımdan sonra, sanki gökyüzü daha da kararıyordu. Nisan sahnede idi. Onun da işi o an sokakta bulunan insancıkları gafil avlamaktı. Belli ki yağmur, birkaç dakika içinde sevimli damlacıklardan ibaret olmayı bırakacaktı. Gürül gürül yağacak, sular selleri götürecekti. Kafasını iki yana sallayıp, belli belirsiz saçını düzeltir gibi bir hareketle “Hayır, şemsiyemi açmayacağım, ne olacaksa olacak işte.” dedi. Tam da yapması gereken ve ondan beklenen bu olduğu için yapmayacaktı. Damlalar alnından kaşına, oradan da sanki profesyonel eller tarafından damlatılarak gözüne iniyordu. Eğer içinden ağlamak gelse rahatlıkla ağlayabilirdi. Kimse bunun gözyaşı olduğunu anlayamazdı. Yağmurun altında ağlamak serbestti. Üstelik ağladığı için özür dilemesine gerek yoktu. Neden mutlu olmadığını kimseye açıklamak zorunda değildi. Hava muhalefeti, kimsenin kimseyi suçlamasına imkân vermiyordu.

Fakat ne hikmetse, Ebru üzgün de değildi. İçinden saçma bir sıcaklık yükseliyordu. Hatta aksine ağlamak

değil, daha çok başkaldırmak istiyordu. Her şeye ve herkese... Ama en çok da kendine.

İnsan kendine nasıl başkaldırabilirse o kadar! İslanmanın, ilk damlalar üzerine yağarken kabul edilmesi daha güç bir durum olduğunu düşündü. Sırılsıklam olduktan sonra artık yağmurun hızını artırmasının bir anlamı yoktu. Zaten iliklerine kadar ıslanmıştı ve bundan sonra üzerine ne kadar yağmur yağarsa yağsın hiçbir şey değişmeyecekti. Bir nevi uyuşma hali. Hayat gibi... Ebru biraz ürperdi ama sorun etmedi. Bilakis içinden yükselen sıcaklığa iyi bile geldiği söylenebilirdi. Kararlıydı; şemsiyeyi çantasından çıkarmayacaktı. Burnunun ucundan çenesine, çenesinden göğsüne süzülen damlalar eşliğinde kim bilir kentin kaç caddesinden geçti.

Güneş ya da rüzgâr değil ama yağmur, insanların hayatını topyekûn değiştirme gücüne sahipti.

Bir kere yağmaya başladı mı ne yolda aynı adımlarla yürümeye devam edebilirdiniz ne de yüz ifadeniz yola ilk çıktığınız zamankiyle aynı kalabilirdi. Yağmurun dönüştürücü bir etkisi vardı.

İnsanların bazıları koşarak kaçmayı denemişti. Kimi şemsiyesini açmış kimi de bulduğu ilk saçağın altında, yağmurun dinmesini bekliyordu.

Restoranlar sokağındaki tüm saçakların altı doluydu. Yağmurdan önce buraya kurulmuş ve ıslanmayacağını garanti etmiş olmanın verdiği rahatlıkla sohbet edenler ve ıslanmayı göze aldığı için Ebru'ya gözleriyle “Aslında şemsiyeni açabilirdin, açmamayı sen seçtin.” diyerek bakan üniversiteli kızlar vardı. Ya da belki ona öyle geldi. Ebru da bakışlarıyla “Sadece ıslanmak istedim ve ıslandım, hakkım değil mi?” diye karşılık verdi.

Upuzun caddede sağlıklı sollu onlarca restoran vardı. Restoranların içinde de onlarca yolunu çizmemiş, yolunu çizdirmemiş genç kız... Aralarında göz gezdirdi. Kendini bulmayı umut etti.

O kadar ıslanmıştı ki gözleri üzerine durmadan yenisi eklenen damlalardan dolayı net göremiyordu. Tanıdık kimseyi seçemedi. Artık neredeyse evine varmıştı. Bahçe kapısını açtı. Islanan elini paltosuna sildi. İçeriden tanımadığı biri çıktı. Bugün herkesin yüzü üniversiteliye mi benziyordu yoksa Ebru'ya mı öyle geliyordu? Akşama evdekilere ne pişirseydi? O değil de çantasından hiç çıkarmadığı şemsiyesine rağmen neden ıslandığına dair eşine verecek mantıklı bir cevap bulabilecek miydi? Çocuklara da kötü örnek olacaktı şimdi. Hemen kurulanıp sofrayı hazırlayacaktı. Bu kadar başkaldırı yeterdi.

Kısa bir süre sonra bulutlar dağıldı, dev bir gökkuşağı belirdi. Ebru, mutfak penceresinden ancak küçücük bir parçasını görebildi. Birkaç saniye baktı. Sonra, zeytinyağında kızdırdığı küp küp kesilmiş patates ve havuçların içine kırmızı mercimekleri döktü. Üzerine kaynar suyu ekledi.

KONUŞMAK İÇİN İYİ BİR GÜN

GÖKNUR GÜRCAN

Leğende yığın halinde duran biberleri seri hareketlerle doldururken göz ucuyla oğullarını kontrol eden Fidan, “Kardeşini yatır. Uykusu gelmiş.” diye seslendi büyük olanına. Sekiz yaşına yeni bastığı halde genç bir erkek gibi davranan Ömercan, kardeşinin elinden tutup uzaklaştı. Fidan yüzünde gülümsemeyle, yemekhanenin büyük camlarından oğullarının küçük adımlarını izledi. Onlar gözden kaybolduktan sonra sürü halinde bağırarak geçen kargalara, yeni biçilmiş buğday tarlalarının üzerinde sığının oluşturduğu belli belirsiz dalgalara bakıp biberleri doldurmaya devam etti. Bir yandan da öğle yemeğinde müdürle yapmayı düşündüğü konuşmayı kafasında toparlamaya çalıştı. Sabah içine iyi bir his doğmuş, “Bugün tam zamanı!” diyerek güne başlamıştı. Basmakalıp sözcüklerin tuzağına düşmekten kaçınıp, özgüvenli görünerek maaşına zam isteyecekti. O yüzden kocasının işten çıkarıldığını söylememeye karar verdi. İnandırıcılığının sorgulanmasını istemiyordu. Muhtaçlığı işverenin elini en başında güçlendirmişti. Buna yine müsaade edemezdi. “Dilenci gibi görünmeyeceğim.” dedi ödünç alınmış bir hırsıyla. Yüzeye çıkmak için zaman kollayan sinsi korkusunu bastırmaya, hakkını kolayca talep edebilecek birine dönüşme eşiğine doğru kendini itelemeye çalışıyordu. Bu kararlı duruş imgelemesinin ardından, bastırılan korku hafifçe kükredi.

Sık sık etrafına yabancılaşan biriydi Fidan. Dikkat çekip yalnızlaşmamak için duygularını gizleme

konusunda uzmanlaşmıştı. Ancak izler, dışarda ne kadar kayboluyorsa içeride o kadar belirginleşiyordu. Buna son verecek ilk ve büyük adımı, öğle yemeğinde yapmayı planladığı konuşmayla atacaktı. Müdüre ne söyleyeceğini, yüz ifadesini ve beden dilini kafasında evirip çeviriyordu.

Son biberi sıkıştırarak bir boşluk buldu tencerede. Saate baktı. Yaz okulu öğrencilerinin öğle yemeğine az kalmıştı. Dolmaları ocağa koydu. Yerleri paspasladı. Tepsileri parlatıp üst üste dizdi. Kaşık, çatal ve bıçakları kontrol etti. Zihni sakindi. Fakat yemek tezgahını silerken ondan önce çalışan aşçının, temizlik yapmadığı halde neredeyse iki katı maaş aldığını hatırladı. “Bunu da mı söylesem?” diye mırıldandı. “Söylememek daha iyi.” dedi yüksek sesle. “Temizlik yapmasam mı acaba?” dedi fısıltıyla. “Saçma.” dedi elindeki toz bezini savurarak. İçindeki korku, kükremesini biraz daha güçlendirdi.

Kendine yeniden telkinde bulunabilecek sakinliğe ve güvene dönebilmek için volta atmaya başladı. Pencereden Ömercan’ın elinden tuttuğu kardeşini yemekhaneye doğru getirdiğini gördü. Onları izledi. Kardeşi gözlerini ovuşturmak için durduğunda, Ömercan onu sabırla bekliyordu. Fidan’ın gururla karışan hüznü, boğazında bir süre düğümlendi. Sonra da ince bir sızıyla aşağı aktı. Çocuk bile olmadan yetişkin gibi davranmak, orada doğup büyüyen herkes için gündüz ve gece kadar olağandı. Etraftaki şehirlerin havasına ve suyuna tutunan bu gelenek, kim bilir kaç yüz yıldan beri sürüyordu? Fidan’ın almak istediği soluk yarıda kesilip bir ‘ah’a dönüştü. Kapıya doğru gidip oğullarını karşıladı. İkisini de öpüp kokladı. Onları mutfaktaki yemek masasına oturtup yemeklerini koydu. Ömercan ilk lokmayı kardeşine verdi. Sonra kendi tabağından bir lokma aldı. Fidan arkasını dönüp raftaki plastik çatal ve peçeteye yöneldi. Gözyaşını sildikten sonra plastik çatalı küçük oğluna verdi.

Bir gün önceden kalan çorbayı dolaptan çıkarıp ısıttı. Dolmaları tepsiye dizdi. Ekmekleri kesip büyük bir kaba

doldurdu. Servis tabağına yoğurt koydu. Sonra hepsini yemek tezgahına taşıdı. Saat tam on iki buçukta gür bir ses yemekhaneyi doldurdu: “Yine ne güzel kokutmuşsun buraları Fidan Hanım.”

“Hoş geldiniz hocam. Hemen dolduruyorum.”

Müdürün tabağına bolca yemek koydu. Yorgun yaz okulu öğrencilerine de. Onları biraz izledi. Onun için okul, geride bıraktığı hoş bir hayaldi. Karşısında duran öğrenciler için ise yorgunluk ve isyan sebebi. Ağlayan küçük oğlunu susturmak için mutfağa dönerken, yaklaşık bir aydır aynı saatte söylediği şeyi mırıldandı: “Yarın öğlen konuşurum.”

KUŞ YUVASI

NESİBE DEMİR

Zinnur Hanım oğluyla beraber üst üste yığılmış, oradan oraya taşınmaktan tuhaf bir hal almış kutuları açıyordu. Uzun yoldan gelmişlerdi. Günler süren yolculuk hiç bitmeyecek sanmıştı. Kaçınıcı kez ev değiştirdiklerini saymakta zorlanıyordu artık. Kutularla birlikte tüm anıları da sürükleniyordu oradan oraya.

“Anne, burada ne kadar kalırız sence?”

“Babam ne zaman gelecek yanımıza.”

Annesi o kadar düşünceliydi ki duymadı oğlunu. Duysa bile cevabını bilmediği sorulardı bunlar. Ahmet kutudan arabalarını çıkardı. Ne kadar çok oyuncak olduğunu düşündü, yük olmasın diye sadece en sevdiği bir kaçını alabilmişti yanına. Fakat her taşındıklarında birer birer azalıyordu oyuncakları. Biraz oynamak istedi. Boş odalarda sürdürdü arabalarını. “Vııııııı, vııııııı!” Her “vııııı” sesi Zinnur Hanım için büyüyor büyüyor, savaş uçaklarını, atılan bombaları, eşini hatırlatıyordu. Eşini geride bırakmanın acısı ile oğlunun her şeye rağmen ışıldayan gözlerinde beliren umut arasında bir yerdedi. O yer onun yuvasıydı. Ahmet olmasa bu acıyla baş edebilir miydi? Nefes alamaz gibi hissedince pencereyi açtı. Yukardan geçen arabalar gözüküyordu. Kaldığı bütün evlerin bodrum katında olmasına alışmışlardı artık. Yolda bisiklet süren çocuklarla beraber kendi evi canlandı gözünde. Kocaman bahçelerinde nasıl da kovalamaca oynardı arkadaşlarıyla Ahmet. Bisikletiyle dolanırdı her sokağı, korkmadan. O günleri bazen rüyasında görüyordu Zinnur Hanım. O eve dönebilecek miydi? Bunun için yatmadan

dua ediyordu Allah’a. Ahmet ne zaman geri gideceğiz diye her sorduğunda verdiği cevaplar kısalıyor, uzaklara dalan gözleri ufku göremiyordu sanki. Dışarıdan sesler duydu sonra.

“Yine gelmişler, biri gidiyor öteki geliyor, bir rahat yok bize. Hırlı mı, hırsız mı? Hepsi bir tuhaf. Yetmedi mi artık!” Daha başka şeyler de söylüyorlardı. Duymak istemedi fazlasını, içeriye gitti. Bir taraftan arabasını süren Ahmet:

“Anne biz çok mu kötüyüz?” dedi.

Oğlunun bu sözleri duyması canını daha çok yakıyordu. Gözlerinden süzülen yaşları silen Zinnur Hanım “Biz kötü değiliz oğlum, ama kötü insanlar da var.” diyebilirdi. Kötülük neydi sahiden? Bütün kötülükler yuvarlana yuvarlana bir çığ gibi üzerlerine gelirken kurtardıkları bedenlerinin hangi kötülüğü çağırabileceğini düşündü. Belki de hiç gelmemeleri gerekirdi. Ölmeleri gerekirdi. Bu şekilde insanlar uzakta ölenlere acır, üzümlerdi. Savaşın ne kadar can yakıcı olduğunu söyleyip tırlarla erzak, malzeme gönderir, vicdanlarını rahatlatabiliyorlardı. İyilik buydu çünkü.

Zinnur Hanım açlığını unutuyordu çoğu zaman fakat oğlu için bir şeyler hazırlamak zorundaydı. Mutfağın küçük balkonu olduğunu görünce sevindi. Kolu çıkmış, üst camı kırık balkon kapısını açmaya çalıştı. Olmadı. Sonra kırık yerden elini uzatıp dış koldan asıldı. Evet açmıştı, cam elini kesse de ağlamadı. Elbisesine sürdürdü bir hamleyle. Biraz da bastırınca durdu kanama. Yukarıdan gelen bütün pisliğin balkonu doldurduğunu fark etti. Hatta oradayken yoldan geçen adamın biri elindeki su şişesini fırlattı aşağıya. Onu görmesine rağmen yapmıştı üstelik bunu. “Niye atıyorsun çöpünü?” dese suçlu o olurdu. Sustu. Hayat ona yabancı olduğu bir diyarda susması gerektiğini öğretmişti. Üzerinden bir kuş uçuşu sırada. Kafasını çevirdiğinde yarısı bitmiş kuş yuvasını gördü. Kuşları öyle seviyordu ki sabahtan beri ilk defa bu kadar mutlu olmuştu.

“Ahmet bak, kuşlar yuva yapmaya başlamış balkona. Onları ürkütmeden kapıdan izleyebilirsin.”

“Geçen gün diğeri evde de vardı anne. Ama sonra gittiler. Bizim gibi onlar da mı sürekli taşınıyor?”

“Evet oğlum, kuşlar yavrularını korumak için yuva yapıyorlar. Eğer rahatsız edilirlerse de gidiyorlar. Anneleri en güvenli yeri bulup oraya yapıyor yuvasını.”

“O zaman biz onları hiç rahatsız etmeyelim anne. Sakın balkonda bir şey yapma olur mu? Ben içerden izlerim onları.” dedi. Hemen bakmak için gidiyordu ki aklına bir soru daha takıldı. Geri döndü.

“Peki, onları neden sevmiyorlar anne?”

Hayatın İçinde

KADIN

KADEM
YAYINLARI

KADEM Sanat bünyesinde 2023'te düzenlediğimiz "Hayatın İçinde Kadın" temalı öykü yarışmasıyla, farklı kadın hikâyelerinin peşine düştük. Hayatın içindeki kadını, öykücülerin gözünden ve daha yakından görmek istedik.

Elinizdeki kitapta yarışmaya gönderilen 600'ün üzerinde kadın hikâyesinin arasından seçilen 20 hikâyeye yer alıyor.

Umuyoruz ki bu kitap kadın-sanat ilişkisinin güçlenmesine, değdiği her yeri güzelleştiren, iyileştiren ve evrensel bir dil olan sanat sayesinde kadını, insanı ve dünyayı daha doğru tanımamıza, yarınlara nitelikli ve zengin bir sanat arşivi bırakmamıza vesile olacaktır.

KADEM
YAYINLARI

KADEM

kademorgtr

0216 325 03 07